

Møte mandag den 31. mai 2010 kl. 12

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 85):

1. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2010 under Kommunal- og regionaldepartementet (rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirkebygg) (Innst. 246 S (2009–2010), jf. Prop. 93 S (2009–2010))
2. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av EU-programmet om samverknadsløsningar for europeisk offentlig forvaltning ISA (2010–2015) (Innst. 260 S (2009–2010), jf. Prop. 110 S (2009–2010))
3. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om håndtering av ubåten U-864 (Innst. 275 S (2009–2010), jf. Prop. 81 S (2009–2010))
4. Referat

Presidenten: Representanten Inga Marte Thorkildsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Statsråd Rigmor Aasrud overbrakte 4 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Sak nr. 1 [12:02:02]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2010 under Kommunal- og regionaldepartementet (rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirkebygg) (Innst. 246 S (2009–2010), jf. Prop. 93 S (2009–2010))

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:02:39] (ordfører for saken): Saken vi skal drøfte her, gjelder rentekompensasjonsordningen for kirkebygg, en ordning som ble etablert i 2005.

I 2009 ble det vedtatt en ramme for rentekompensasjonsordningen på 1,2 mrd. kr, og i og med at det i 2009 ble gitt tilsagn om rentekompensasjon for investeringer tilsvarende 700 mill. kr, foreslår altså regjeringen å overføre den udisponerte investeringsrammen i 2009, om lag 500 mill. kr, til 2010, noe som krever et vedtak her i Stortinget.

En samlet komité har merket seg at mange kirker forfaller på grunn av år uten oppussing og vedlikehold, og at det fortsatt er et stort behov for tiltak for å bedre sikring og istandsetting av kirkebygg. En samlet komité mener også at vedlikeholdsinnsatsen må intensiveres for at ikke uerstattelige kulturskatter skal forfalle og forsvinne. Etter komiteens mening er kirkebyggene en viktig del av vår felles kulturhistorie og kulturarv, samtidig som de representerer viktige møteplasser i lokalsamfunnet.

Rentekompensasjonsordningen er, slik komiteen ser

det, et viktig incitament for å få kommunene til å gjøre en innsats på vedlikehold og istandsetting av disse viktige kultur- og signalbygningene. Det understrekes at det er kommunene som har det økonomiske ansvaret for vedlikehold og drift av kirkebyggene. Men rentekompensasjonsordningen gir kommunene gode muligheter til å ta igjen vedlikeholdsetterslepet, og komiteen er opptatt av at det er viktig å nå ut til kommunene og fellestrådene med informasjon om ordningen, slik at enda flere kommuner tar rentekompensasjonsordningen i bruk. Jeg er glad for at en samlet komité støtter innstillingen om at den ubrukte investeringsrammen i 2009 på ca. 0,5 mrd. kr overføres til 2010.

Et mindretall i komiteen vil allikevel påpeke at økonomien i kommunene mange steder er svært anstrengt, noe som fører til at midler som burde vært avsatt til sikring og vedlikehold av kirkebygg, lett blir skjøvet på. Det er viktig å være bevisst på at det er få – om noen – andre bygg det knytter seg så sterke følelser til både i sorg og glede som nettopp kirkebyggene våre. Sånn sett representerer disse byggene noe mer enn bare kulturhistorie. Komiteens mindretall mener derfor at det også er et statlig ansvar å sørge for nødvendige sikringstiltak knyttet til brann og tyveri for kirkebygg av nasjonal, historisk og kulturell interesse. Kristelig Folkeparti er også av den oppfatning at det er behov for en langt mer offensiv satsing på oppussing av kirkebygg, og hvor det statlige bidraget må stå i forhold til en slik offensiv satsing.

Som sagt: Kirkebyggene representerer en verdi som det er verd å ta vare på. At det knytter seg sterke følelser til disse byggene, ser vi jo ikke minst når noe så tragisk som kirkebrann oppstår. Bare i år har to kirker brent ned til grunnen – tidligere i år Hønefoss kirke, og nå rett før helgen Kopervik kirke på Karmøy.

Personlig kjenner jeg godt til dette og hva det gjør med et lokalsamfunn når en kirke blir utsatt for brann. Jeg arbeidet som kapellan i Gjerpen kirke i Skien, som ble utsatt for brann i 2003 – samme år som kirken feiret sitt 850-årsjubileum. Jeg fikk erfare at det knytter seg virkelig sterke følelser til et slikt bygg. Det er mer enn en talemåte; det er høyst reelt.

For å sikre oss enda bedre mot slike tragiske hendelser blir den saken vi behandler i dag, viktig, og jeg får håpe at informasjonen om denne ordningen fører til en langt mer offensiv satsing rundt om i kommunene når det gjelder sikring og vedlikehold av disse viktige bygningene.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:07:11]: No har saksordføreren, Bekkevold, vore inne på det meste i saka. Som det blei sagt, er det ein samrøystes komité som står bak konklusjonen og vedtaket i denne saka. Men det er litt ulike merknader frå dei forskjellige partia.

For Framstegspartiet er dette ei viktig sak. Som det blei nemnt, er dette ei ordning som blei etablert i 2005. Ho blei etablert i samband med forhandlingar mellom Framstegspartiet og Bondevik-partia. Det var eit krav frå Framstegspartiet om at ein måtte få inn ei rentekompensasjonsordning for kyrkjebygg for at vi skulle inngå eit forlik med dei dåverande regjeringspartia. Det fekk vi heldigvis til.

Dette er blitt ein suksess. Beløpet har også auka dei seinare åra, og det synest vi er bra.

Men no er for så vidt ei problemstilling at det er løyvd 1,2 mrd. kr i utgangspunktet, mens det berre er brukt 700 mill. kr. 500 mill. kr blir altså overførte til 2010. Det betyr nok ikkje at det ikkje er behov for slike midlar, men det tyder nok dessverre på at kommunane har veldig dårleg økonomi. Når dette viktige incitamentet som rentekompensasjonsordninga er, ikkje blir nytta, tyder det på at kommunane slit veldig med å få endane til å møtast. Det er noko som vi må ta på alvor. Det er også på andre område forfall. Andre kommunale bygg, som skulebygg, forfell. Det har også kome ganske graverande avsløringar som tyder på at infrastruktur, som vatn og kloakk, forfell, og at det ikkje er det vedlikehaldet som det skal vere.

Dette er noko Framstegspartiet kommer til å jobbe vidare med, og vi vil foreslå vidare styrking av kommuneøkonomien. Vi vil også foreslå vurdert rentekompensasjonsordning på ulike område, for å få fortgang i vedlikehaldet på dei forskjellige områda, både når det gjeld istandsetjing av kyrkjebygg og andre kommunale bygg, og også infrastruktur.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:09:48]: Saksordføreren har redegjort for ordningen. Jeg er glad for at det er en enstemmig komité som har gitt sin tilslutning til det forslaget som er lagt fram. La meg likevel få lov til å komme med noen få kommentarer.

Jeg opplever at det er stor oppmerksomhet om sikring og istandsetting av kirkebyggene våre, både lokalt og sentralt. Triste hendelser som det vi så på fredag med Kopervik kirke, er med på å bidra til det. Det som er viktig å si om Kopervik kirke, er at den kirken, etter det jeg har fått opplyst, var sikret – det var installert brannvarslingssystemer i kirken. Men det betyr ikke at det ikke er viktig at vi fokuserer på slike ordninger også i framtiden. Derfor er det bra at vi får på plass rentekompensasjonsordningen som det her er foreslått.

I innstillingen understreker komiteen at det er viktig å nå ut med informasjon om ordningen, slik at flest mulig tar den i bruk. Det er jeg enig i. Vi har sendt ut et rundskriv til kommuner og kirkelige fellestråd og varslet om den utvidede investeringsrammen i 2010, med forbehold om det vedtaket som skal gjøres i Stortinget her i dag.

Mitt inntrykk er at ordningen er rimelig godt kjent, og at den brukes aktivt. Så selv om ikke hele investeringsrammen på 1,2 mrd. kr ble benyttet i 2009, er det gitt investeringskompensasjonstilskudd på til sammen 700 mill. kr. Det er et høyere beløp enn det har vært tidligere år. Så etterspørselen er stor. Jeg går ut fra at flere har sikrings- og istandsettingsprosjekter under planlegging i kommunene, og at årets rammer kan bli benyttet til å realisere disse prosjektene.

Statens bidrag bygger på at det er kommunene som har det lovfestede ansvaret for kirkenes bygningsmessige vedlikehold. Rentekompensasjonsordningen er en stimuleringsordning fra statens side. Ansvaret for kirkebyggenes vedlikehold ligger like fullt hos kommunene, jeg mener at det er viktig å fastholde dette. Jeg nevner at staten også

på andre måter gjennom flere år har bidratt med finansiering av tiltak som stimulerer til god forvaltning av kirke- ne. Eksempler er etablering av en sentral forsikringsordning for kirkene og en kirkebyggdatabse, som er et tjenlig verktøy for kirkeiere i den løpende drift og forvaltning av kirkebyggene. Stavkirkene settes i stand gjennom et eget program under Miljøverndepartementet.

Jeg mener den viktigste veien å gå for å sette kommunene i stand til å ivareta sin lovbestede oppgave overfor kirkebyggene, er å arbeide for generell forbedring av kommuneøkonomien. Det har vært en betydelig styrking av kommuneøkonomien de senere årene. Det, i kombinasjon med rentekompensasjonsordningen, har gitt betydelige resultater med hensyn til kirkenes vedlikehold. Omfanget av investeringer og istandsetting av kirkebygg viser en fordobling fra 2006 til 2008, fra et nivå på mellom 200 og 300 mill. kr i 2006 til mellom 500 og 600 mill. kr i 2008.

Siden 2005, da rentekompensasjonsordningen ble innført, har nær en tredjedel av kirkene i landet fått tilsagn om rentekompensasjon til ulike typer istandsettings- og sikringsprosjekter. Gjennom den utvidede rammen under ordningen for 2010 er det mitt håp at enda flere kirker kan bli forsvarlig istandsatt og sikret. Så får vi komme tilbake til behovet for ordningen, i nye budsjetterunder.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 3563)

Sak nr. 2 [12:13:25]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av EU-programmet om samverknadsløysingar for europeisk offentleg forvaltning ISA (2010–2015) (Innst. 260 S (2009–2010), jf. Prop. 110 S (2009–2010))

Knut Arild Hareide (KrF) [12:13:59] (leiar i komiteen og ordførar for saka): Hovudføremålet med ISA-programmet er, som det òg har vore for dei føregåande programma, å styrkje felleseuropeiske elektroniske offentlege tenester og infrastruktur. Norsk deltaking i programmet har betydning bl.a. ved at me på denne måten kan påverke den felleseuropeiske utviklinga på området, og ved at me her hentar verdifull røynsle og kompetanse.

Komiteen framhevar betydninga av at felleseuropeiske IKT-system blir utvikla, slik at samhandling over landegrensar og på tvers av sektorar blir effektivisert og optimalisert.

Norsk deltaking i programmet føreset ei endring av protokoll 31 i EØS-avtala. Innlemming inneber òg økonomiske plikter for Noreg over fleire år, i underkant av 6 mill. kr per år gjennom ein seksårsperiode. Det er derfor naudsynt med Stortinget sitt samtykke, og det er ein samrøystes komité som sluttar seg til forslaget frå regjeringa.

Frå norsk side er det lagt opp til at Direktoratet for for-

valtning og IKT, Difi, skal ha det operative ansvaret for norsk deltaking i programmet. Difi vil òg vere nasjonalt kontaktpunkt for ISA-programmet, slik det har vore for IDABC-programmet.

Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti har nokre særmerknader til saka, og eg viser her til innstillinga.

Utanriks- og forsvarskomiteen har slutta seg til transport- og kommunikasjonskomiteen si innstilling utan ytterlegare merknader.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 3564)

Sak nr. 3 [12:15:51]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om håndtering av ubåten U-864 (Innst. 275 S (2009–2010), jf. Prop. 81 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 75 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Venstre 5 og statsråd Berg-Hansen 5 minutter. Presidenten er gjort kjent med at statsråden i tillegg får 5 minutter av sitt partis taletid, slik at hun vil bli oppført med 10 minutters taletid.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arne Sortevik (FrP) [12:17:09] (ordfører for saken): Innstillingen i denne saken fremmes av et flertall i transportkomiteen, som består av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Et mindretallsforslag foreligger fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, som de selv vil redegjøre for.

Regjeringen har i Prop. 81 S foreslått å utsette saken om videre behandling av ubåten U-864 på ubestemt tid. Regjeringen velger i denne saken, som i en rekke andre saker, utsettelse som virkemiddel. Gi denne regjeringen en utfordrende sak, og den velger utsettelse!

Utsettelse begrunnes med behovet for nye utredninger. Resultatet av utsettelse er mer usikkerhet og større miljørisiko. Men i miljø saker er det som bekjent slik at denne regjeringen er best på bortebane – best med påpekninger, advarsler, oppfordringer og pengebruk når det gjelder hva andre skal gjøre hos seg selv. Opprydning i egen skitt kommer bak i prioriteringsrekkefølgen.

Hva er det med denne ubåten? Først og fremst ligger

den for langt fra Oslo. Hadde den ligget ved Langesund eller i Oslofjorden ville den ha vært fjernet for lenge siden.

Dernest er ubåten U-864 en tikkende miljøbombe med 67 tonn kvikksølv om bord – kvikksølv som har ligget i havet utenfor Fedje i Hordaland fra 1945, lagret i nesten 1 900 stålflasker. Vannet tærer på flaskene for hver måned som går. Norske myndigheter har kjent til lasten siden 1999. Det er over ti år siden. Fremskrittspartiet mener at den siden av saken bør ettergås både av Riksrevisjonen og av kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Det er altså gått ti år fra norske myndigheter ble varslet første gang om den dødelige lasten. Det er også mulighet for at det finnes uran om bord. Tiden som brukes av regjeringen på mer utredning, mer vurdering og mer byråkratisk og politisk sommel, er tid som burde vært brukt på å få hevet ubåten og fjernet kvikksølvet sommeren 2011. Det er fullt ut forsvarlig og fullt ut mulig.

For det tredje: Saken om denne ubåten er en oppvisning i politisk saltomortale og politisk dobbeltkommunikasjon. I januar 2007 konkluderte regjeringen med at tildekking var eneste forsvarlige løsning – tildekking av 67 tonn kvikksølv. Heving ble avvist som totalt uansvarlig. I mars 2007 sa statsminister Stoltenberg, i forbindelse med besøk på fylkesårsmøtet i Hordaland Arbeiderparti, at «det haster med tildekking».

Etter at Fremskrittspartiet i februar 2007 brakte saken inn i Stortinget, sa daværende fiskeri- og kystminister Helga Pedersen i april 2007, at hun på grunnlag av høringer om saken likevel ville utrede heving. Sitat fra pressemeldingen til Fiskeri- og kystdepartementet den 17. april 2007:

«På bakgrunn av høringer i Stortinget der flere aktrører har kommet opp med nye forslag til hvordan ubåten kan heves, er det behov for mer tid til å utrede hevingsalternativet».

I januar, i valgkampåret 2009, lovet daværende statsråd Helga Pedersen heving av ubåten.

Jeg siterer fra Aftenposten 29. januar 2009:

«Lokalbefolkningen har hatt disse båtene som gnagsår.» – Hun snakket både om «Murmansk» og om ubåten U-864. «Vi ville ikke gjenta den historien på Fedje, sier Pedersen.» Hun ble spurt: «Hvordan tror du stemningen på Fedje er i kveld? – Jeg tror stemningen der er god i dag. Jeg har selv snakket med ordføreren og fått hennes reaksjoner. Jeg har vært på Fedje og syntes det var nyttig å være der og snakke med folk.»

Og det blir gjentatt:

«Lokalbefolkningen har hatt disse båtene som gnagsår.»

Jeg er redd for at stemningen på Fedje ikke er like god som i januar 2009. Jeg er redd for at regjeringens forslag, som dessverre blir vedtatt her i Stortinget i dag, ikke på noen måte fjerner gnagsåret, men forsterker smerten gjennom forlenget usikkerhet.

La meg også minne om hva kystdirektør Slotsvik sa om regjeringens beslutning i 2009:

«I beslutningen er det lagt avgjørende vekt på kystbefolkningens og fiskerieringens bekymring knyttet til en tildekkingsløsning.»

Det er ikke ofte Fremskrittspartiet og undertegnede er enig med Frederic Hauge i Bellona. I Aftenposten i januar 2009 sier Hauge:

«Vi er veldig fornøyd, det er en stor dag. Det er bra at regjeringen tar det politiske ansvaret.»

Jeg er enig med Bellona-Hauge i den vurderingen, men regner med at han ikke er like fornøyd etter dagens vedtak, som viser at regjeringen ikke vil ta ansvar, men utsette saken.

Det var altså i mars i år 2010 at beslutningen til nåværende statsråd, fiskeriministeren, kom om at regjeringen utsetter saken. I proposisjonen varsles det også at full tildekking og delvis tildekking av kvikksølv skal utredes igjen. Formuleringen som brukes er akseptabel styring, akseptabel risiko og akseptabel kostnad. Hva betyr dette? Er det slik at det, til tross for de forsikringene vi har fått underveis nå i tre år om at det ikke skal stå på pengene, faktisk står på pengene likevel?

I Stortingets spørretime i forrige uke sa statsråden at hun var enig med sin statsminister, nemlig at ubåten skal opp. Samme dag som hun sa det, samme dag som hun altså sto på Stortingets talerstol, hadde hun sendt det siste brevet med svar på spørsmål til transportkomiteen – det kom til transportkomiteen kl. 10.18. Der blir det gjentatt at man skal utrede tildekking, helt eller delvis. Hva mener egentlig statsråden? Det må det være mulig, håper jeg, å få et klarere uttrykk for gjennom debatten her i dag.

I perioden fra januar 2007 og frem til i dag har det vært mye politisk akrobatikk og mye politisk dobbeltkommunikasjon fra regjeringen, som begrunner sin utsettelse med KS2-rapport om prosjektet. Fremskrittspartiet er for ordningen med kvalitetssikring, men vi er selvfølgelig imot innholdet i rapporten når det viser seg at de som har stått for kvalitetssikringen, har begrenset erfaring med å drive kvalitetssikring. Dovre Group har ikke erfaring fra berging. De har brukt et enmannsfirmas, South West Consult, for å vurdere de tekniske og økonomiske aspektene ved hevingalternativer. Jeg har lest rapporten fra Dovre Group. Der står det i første avsnitt i sammendraget: «Valg av konsept er ikke gjenstand for kvalitetssikring.» I vedlegg 7 i rapporten ligger det likevel ved et notat om «Vurdering av metode», skrevet av South West Consult.

Transportkomiteen har gjennomført høring om saken. Jeg minner om at det ble gjort også i 2007 – da hadde vi faktisk to høringer. Den gangen hadde vi en åpen og lyttende statsråd, som tok med seg ny informasjon. I denne høringen som transportkomiteen har hatt, har det også kommet frem ny informasjon som fjerner de to hovedpunktene – etter vårt syn – i kritikken som Dovre Group i KS2-rapporten har rettet mot prosjektet.

Når det gjelder økonomi og kontrakt, har Mammoet bekreftet på høringen at de vil gi prisgaranti. Advokatfirmaet Vogt & Wiig har bekreftet at gjennom dialog med partene er det utformet et nytt kontraktsforslag.

Gjennom høringen er det kommet frem at prosjektet er kommet dit det skal være når det gjelder forberedelser. Under høringen forsikret fiskeri- og kystministeren at Kystverket har nødvendig kompetanse til å håndtere slike prosjekter, og i tillegg at de også vil få tilført ekstra kompe-

tanse om nødvendig. Da er det altså slik at begge disse to hovedanførselene fra Dovre Group mot prosjektet faktisk er ryddet av veien. Det er intet igjen av det materielle innholdet for kritikken. Det er intet som da stopper gjennomføringen av hevingen av U-864, slik Mammoet har fått foreløpig oppdrag om å gjøre etter en anbudsrunde. Det er bare politikken som gjenstår. Det som mangler nå, er politisk vilje fra regjeringen.

Det er etter Fremskrittspartiets syn unødvendig, ufor-svarlig og utillatelig om regjeringen utsetter saken. Heving kan, skal og bør gjennomføres sommeren 2011, slik Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti foreslår.

Regjeringen vil ha månelanding på Mongstad. Det vil ta tid og koste enormt mye. Nå trengs et måneløft utenfor Mongstad. Det kan gjøres i 2011 med akseptabel kostnad.

Magne Rommetveit (A) [12:27:34]: Handteringen av ubåten U-864 og forureininga frå kvikksølvlasta er ei krevjande og kompleks sak. Vraket vart funne utanfor Fedje i Hordaland i 2003. U-864 vart treft i midtseksjonen i neddykka tilstand av ein torpedo. Stor sprengkraft har då øydelagt skroget og delt det i fleire bitar. Desse har så falle ned mot havbotnen og ligg spreidde over eit større område. Under eksplosjonen vart midtpartiet av kjølen øydelagt, noko som førde til utslepp av kvikksølv rundt vraket. Akterseksjonen ligg på om lag 145 meters djupne, medan den fremre seksjonen ligg om lag 30 meter unna, i ei skråning på 160–165 meters djupne.

På havbotnen rundt vraket er det gjennom målingar av botnsediment registrert til dels store konsentrasjonar av kvikksølvforureining. Dette inneber at sjølv om ein får opp alt kvikksølv som måtte vera i sjøve vraket, må det gjerast eit omfattande arbeid med reinsking og/eller tildekking av havbotnen. Om lag 30 mål av havbotnen kan vera forureina. Vraket totalt inneheldt store mengder med metallisk kvikksølv då U-864 vart torpedert, kanskje så mykje som 67 tonn.

Dette er ei ekstremt farleg last, og tolegrensa for feilgrep ved handtering av denne må definerast svært strengt. Ubåtvraket og havbotnen rundt må difor handterast på ein miljømessig best mogleg måte, av omsyn til tryggleik og dei produktive hav- og kystområda våre, men også av omsyn til folk som bur langs kysten. Om alt dette kvikksølv skulle leka ut og gå inn i næringskjedene, ville det innebera eit alvorleg trugsmål mot heile levemåten langs kysten vår, og det ville vera svært øydeleggjande for vårt omdøme som eksportretta sjømatnasjon. Me har på ingen måte råd til å utsetja miljøet for risikoen ved ein mislukka hevingsaksjon.

Vrakdelane av U-864 vart lokaliserte i 2003 av KNM «Tyr». I ettertid har det vore mange rundar med vurderingar kring kva som er beste måten å handtera vraket og kvikksølvforureininga på. Dess lengre tid som går, dess større er faren for at forureininga aukar. Det Norske Veritas har estimert at det årleg lek ut om lag 3 kg kvikksølv frå vraket. Det er ikkje bra, men riktig gale hadde det vore om 67 000 kg skulle koma ut i naturen. Stortinget og regjeringa har ved fleire høve hatt handteringen av U-864 til handsaming. Den 29. januar 2009 melde regjeringa at

ein ville gå inn for heving av U-864, men òg at det skulle gjennomførast ei ekstern kvalitetssikring.

Dovre Group og Transportøkonomisk institutt har gjennomført den eksterne kvalitetssikringa for hevinga av U-864. Desse selskapa er prekvalifiserte av Finansdepartementet til å gjennomføra denne typen oppdrag. KS2-rapporten er svært kritisk til det føreliggjande hevingsprosjektet. Rapporten peikar m.a. på at det er knytt stor usikkerheit til kva tilstand vraket er i, dei fysiske eigenskapane på havbotnen, mengda kvikksølv, kva miljømessige kriterium som skal vera akseptable, og løysingar for handsaming av havbotnen etter hevinga av sjølv vraket. Vidare vert det peika på at metode- og prosjektutvikling er komne kort, i høve til kva som er vanleg på dette stadiet i eit prosjekt.

Kontrakten som er inngått med Mammoet Salvage vert i rapporten vurdert som uklar på fleire punkt. Det vert konkludert med at prosjektet ut frå dei planane som føreligg, ikkje er godt nok førebudd, og at det er høg risiko knytt til arbeidsomfang, kontraktstilhøve og styringsevne. Vidare seier rapporten at det er tvil om prosjektet kan styrast på ein tilstrekkeleg kontrollert måte, noko som også er uheldig i høve til tryggleik og miljø. Det vert ut frå dette rådd frå å gå vidare med prosjektet med den føreliggjande kontrakten.

I etterkant av framlegginga av proposisjonen har det kome innspel frå m.a. Mammoet Salvage, som er tildelt kontrakten. Det har også vore kontakt mellom selskapet og Kystverket, som statsråden har orientert Stortinget om. Dei justeringane ein har gjort i kontrakten, endrar ikkje heilskapen i det biletet som vart gjeve i KS2-rapporten. Endringane går for det meste på kontraktmessige og økonomiske tilhøve. Utan at eg vil gje meg ut for å vera nokon juridisk ekspert, vil eg peika på at det i anbudsregelverket vel er grenser for kva endringar som kan gjerast i ein kontrakt etter at anbuds konkurransen er avslutta.

Manglane knytte til førebuing, planar, organisering og styring av prosjektet er framleis til stades, og spesielt det KS2-rapporten omtalar – på side 17 – når det gjeld handsaming av havbotnen etter heving, gjev grunn til uro. Her står det m.a.:

«Det foreligger stor usikkerhet knyttet til behandling av sjøbunn etter heving, og det må forventes betydelige endringer i arbeidsomfanget knyttet til dette.»

For den vidare oppfølginga vert det no tilrådd å gjennomføra eit forprosjekt i tråd med staten sin prosjektmodell. Dette vil gjera det mogleg å dela opp arbeidsomfanget på ein meir føremålstenleg måte, og nytta betre tilpassa kontraktstrategiar. Dette vil også gje betre styring og kontroll. Etter handsaminga no i Stortinget må arbeidet med dei naudsynte utgreiingane starta opp så raskt som mogleg. Regjeringa må koma attende til Stortinget med saka på eigna måte, og i regjeringspartia sin komitémerknad vert det føresett at det vert gjeve informasjon om status og framdrift i arbeidet i samband med statsbudsjettet i 2011.

Ved å gå breiare ut i søket etter løysingar, og – ikkje minst – gå djupare inn i kvalitetssikringa av dei konseptane som vert valde, er det von om å finna gode måtar å gjennomføra hevinga på. På den opne høyringa komiteen hadde 27. april no i år, kom det fram fleire inter-

essante tilnæringsmåtar som det vil vera vel verdt å få greidd ut nærare. Det vart skissemessig presentert metodar, alt frå utelukkande bruk av dykkarar til å finna og henta opp behaldarane med kvikksølv til bruk av fjernstyrte ubemanna undervassfartøy og meir utstyrskrevjande hevingsmetodar. Alt dette er interessante tilnærmingar som må utgreiast nærare, og sjølv om den føreliggjande kontrakten med Mammoet Salvage no må terminerast, er det ingenting som skulle tilseie at dette selskapet vil vera ekskludert frå å tevla i ein neste runde.

Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti meiner at operasjonen som Mammoet Salvage har føreslått, og fått førebels kontrakt på, vil fjerna kvikksølvet på ein tryggast mogleg måte, og med dei ressursane som er naudsynte for å sikra god framdrift. Desse partia har òg fremja forslag til Stortinget om å gjera vedtak om dette. Ofte, ja kanskje oftast, er det enkle det beste. Viss det enkle her er å seia ja til opposisjonen sitt forslag, er det etter mi mening i alle fall ikkje det beste når det gjeld å ha den miljømessig sikraste løysinga. Her passar det heller ikkje med «kjapt, trygt og billig», om nokon skulle ynskja det. Handteringa av kvikksølvet i U-864 vil nok ikkje verta enkel. Det kan ikkje gå så kjapt som me skulle ynskja, og billig vil det – uansett løysingsalternativ – ikkje verta. Uansett kva løysingar som til sjuande og sist vert valde, må det i alle fall vera trygt for menneske og miljø, og me må sikra ei rask, men forsvarleg framdrift.

Regjeringa si avgjerd om heving står fast, noko også statsministeren stadfesta på reise på Vestlandet 19. mai i år. Kvikksølvforureininga skal handterast på ein miljømessig best mogleg måte, men prosjektet må sikrast betre. Me har ikkje råd til å utsetja miljøet for risikoen ein mislukka hevingsoperasjon ville innebera. Det ansvarlege no er difor å slutta seg til Regjeringa sitt opplegg.

Eg tar med dette opp mindretalsforslaget som framgår av innstillinga.

Presidenten: Representanten Magne Rommetveit har tatt opp det forslaget han refererte til.

Øyvind Halleraker (H) [12:37:23]: Foranledningen til denne saken skjedde 9. februar 1945 da U-864 ble senket med 67 tonn kvikksølv, antakelig på en operasjon som skulle ende i Japan. Ertetiden har spekulert mye i ærendet til ubåten, og bare det kan være grunn god nok til å få den opp.

For snart sju år siden fant «Tyr» ubåten, og det ble satt i gang utredninger og prosesser med sikte på å avdekke risiko med tanke på og i den hensikt å få båten opp. Det er brukt titalls milliarder¹ på dette arbeidet, og det er åpenbart hva som er viktig. Det er selvsagt frykten for konsekvensene for nærmiljøet, for folk som bor og lever på kysten, det er frykten for de store fiskeristammene og ressursen som fiskeriet representerer, og det er selvsagt frykten for hva dette kan bety for vårt omdømme som fiskerinasjon på lang sikt.

For tre år siden la regjeringen fram et forslag om tildek-

¹ Representanten hadde ment å si «titalls millioner».

king. Dette møtte stor motstand, og Stortinget gjennomførte to høringer som nærmest tvang regjeringen til å trekke forslaget og komme med et alternativt utfall, nemlig å utrede et hevingsalternativ. Høyre har vært klar på dette spørsmålet lenge, vraket – selve forurensningskilden – må fjernes. Det er en stor kostnad knyttet til dette, men kostnadene kan bli mange ganger større hvis vi ikke rydder opp skikkelig. Det er, som jeg nevnte, også spekulasjoner knyttet til om ubåten har ytterligere farlig last.

Det er altså forholdet til lokalbefolkningen, den tryggheten de må få kjenne, som Helga Pedersen begrunnet sitt vedtak med den gangen hun snudde i saken. Det gjelder også vårt omdømme, ikke minst kan evnen til å rydde opp selv i våre forurensningskilder bety mye også for våre naboland. Vi er jo ellers ganske flinke til å påpeke nabolands forurensningskilder – jeg nevner i denne sammenheng Sellafield og ikke minst atomforurensningen fra Kola.

Da vi etter hvert fikk en sak fra regjeringen, hadde man dessverre snudd igjen. Det ble begrunnet med en rapport som er lagt fram fra konsultantselskapet Dovre og TØI – en rapport som for øvrig vi i Høyre reagerte på, men ikke på det som forrige taler gjorde til et stort poeng, nemlig konseptet, for konseptet med heving var vurdert tidligere, av Det Norske Veritas. Jeg la ikke merke til at Arbeiderpartiets representant nevnte det med et eneste ord. I ettertid er det også vurdert av Lloyd's, som er et verdenskjent klaseselskap. Går man inn i Dovre-rapporten og ser hva den omtaler, omtaler den Kystverkets rolle som avtalemotpart til Mammoet, og også den mulige rollen Kystverket som sådant ville ha ved å lede et så stort prosjekt som de ikke hadde hatt tidligere.

Mange punkter kom fram i denne rapporten, det være seg risikovurderingen mellom partene, det være seg at man påpekte at dette var et selskap med begrenset soliditet. Ja, det sto til og med at det var et selskap med begrenset erfaring. Det er ikke så veldig mange andre som har hevet ubåter tidligere. Og det sto at Kystverket som sådant var underdimensjonert for oppgaven. Det siste punktet var kostnadsaspektet, selve kostnaden med dette, som hadde et stort rom for usikkerhet. Alt dette har man fått ryddet opp i i ettertid, ikke minst fordi Kystverket selv tok fatt i det og gikk i nye forhandlinger med Mammoet. Det foreligger sågar kontraktsforslag som tar opp dette. Det er gitt en prisgaranti. Statsråden uttalte under høringen at i den grad Kystverket ikke er i stand til å ivareta dette selv, vil de knytte til seg kompetanse. Så dette skal foregå på en trygg og ordentlig måte. Med andre ord: Dovre-rapportens mange kritiske merknader er tilbakevist eller reforhandlet.

Hva er det så som gjør at regjeringspartiene fortsatt opprettholder sin holdning til dette? De gjør jo heller ikke det, for i proposisjonen rykker man i realiteten helt tilbake til start. Der sier man også at tildekkingsalternativet skal utredes fullt ut. Så skjer det som talerne før meg har vært inne på, at både statsministeren og statsråden har vært ute og sagt at ubåten skal heves. Det er jo et skritt i riktig retning igjen, men det er også egnet til på nytt å skape forvirring om hva regjeringen egentlig mener. For det som Arbeiderpartiets representant nettopp uttalte fra denne talerstol, og som statsråden uttalte i spørretimen så sent som

for en uke siden, stemmer jo ikke med det som står i deres egen proposisjon. Det er ganske oppsiktsvekkende.

Vi tar ikke sjansen. I Høyre har vi bestemt oss, vi tar ikke sjansen på flere utsettelse, fordi utsettelse kan bli fatale. Vi beklager sterkt – i en sak som i realiteten ikke burde være særlig politisk, forstå meg rett – at regjeringspartiene nå ikke vil være med på heving. Vi var enige om dette, og nå viker man. Det kan ikke være løsningen. Regjeringen reagerte overhodet ikke på løsningen da Veritas la fram sin konseptvurdering i fjor sommer. Det er en forsvarlig hevingsmetode, som er brukt mange ganger tidligere, og man rydder også opp etter seg på havbunnen.

I Høyre spekulerer vi på hva som egentlig ligger bak dette. For vi har jo registrert at også Arbeiderpartiets representanter på sine fylkesårsmøter og i andre fora presser regjeringen på dette spørsmålet for å prøve å endre vedtaket. Kan det være andre årsaker som ligger bak? Det er nemlig ikke rasjonelle argumenter. Vi har fått kontraktsmodifiseringene. Risikoen er avdekket. Vi har også tilført Kystverket kompetanse. Vi har fått en garantert pris, og konseptet er behørig vurdert. Hva kan det da være som står igjen?

Det er fristende å komme med spekulasjon. En bør kanskje unngå det, men jeg kan knytte spekulasjonen opp til det som statsråden har skrevet i sin proposisjon, hvor hun sier at det skal avdekkes akseptabel risiko og akseptabel økonomi. Begynner vi å nærme oss årsaken nå? Er det økonomien – å forsøke å rette opp i revidert nasjonalbudsjett 630 millioner kjærkomne kroner – som er årsaken? Jeg vet ikke, men jeg konstaterer at regjeringen og dens representanter her i huset nok en gang skaper forvirring om denne saken. Vi vet egentlig ikke hva de står for, for det er to forskjellige ting som kommer fram i deres taler og i det de skriver i proposisjonen.

Hallgeir H. Langeland (SV) [12:47:34]: Representanten Halleraker avsluttar med å spekulere i om det er økonomien som er utgangspunktet her. Då var det litt morosamt, synest eg, at representanten Halleraker meinte at me allereie hadde brukt titals milliardar på utgreiing av dette. Han meinte nok titals millionar. Men det er litt rart at han spekulerer i økonomien når han tydelegvis går litt i surr i økonomien sjølv. Men lat no det liggja.

Eg konstaterer at Stortinget i dag slepp å prøva ut det prosjektet som opposisjonen ønskjer seg, og som ikkje er kvalitetssikra, fordi posisjonen ønskjer å gå vidare med utgangspunkt i den rapporten som er kommen. Etter kritikken som kjem fram der, må ein altså gå nye rundar, og ein skal i budsjettet for 2011 leggja fram kor langt ein er kommen i den prosessen.

Det høyrer ut som om det me gjer i dag, er å gå imot heving, når ein hører på Halleraker og Sortevik og sikkert andre i opposisjonen òg. Men det er ikkje det, for – og dette veit eg, for eg har jobba like lenge som Halleraker og Sortevik med denne saka – me var veldig glade i 2009, då ein la fram konklusjonen.

Men så har ein altså fått ein ny runde – me må gå ein runde til for å kvalitetssikra. Eg synest at det er ganske krevjande når det går an å tvila på det som både statsmi-

nisteren og statsråden har sagt når det gjeld heving, når spørsmålet er om denne ubåten blir heva, og svaret er ja. Kor mykje tydelegare kan ein vera? Eg synest ein har ei litt dårleg sak frå opposisjonen si side når me snakkar her.

Eg har vore igjennom tre høringar om denne saken no. Eg synest at den siste høringa var den mest interessante, faktisk, for då kom det opp ein del nye hevingsalternativ – dei var til og med norske – som for meg gav ein del ny kunnskap om korleis ting me gjer innan olje- og gass-industrien, kan knytast opp til ei slik sak som dette, der me kan utvikla vår eigen kompetanse på dette området og ikkje berre smokkar til på ein gigantisk global aktør – ein anerkjend global aktør, for all del.

Den kunnskapen som kom fram på den siste høringa, får me no anledning til å gå inn i. Eg er berre kjempetydeleg på – som òg landsmøtet i SV har vore – at denne ubåten skal hevast. Det har statsministeren sagt, det har statsråden sagt, og det seier no SVs representant på Stortinget. Kvikksølvet skal opp.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [12:50:50]: Ubåten ved Fedje er en sak med en lang historie som flere representanter har gjort veldig godt rede for, så jeg skal ikke gå inn i den problematikken.

Senterpartiet mener at det er riktig og nødvendig at ubåten og dens innhold håndteres på en trygg måte. Senterpartiet står også fullt og helt inne for at ubåten skal heves. Men det må gjøres på en sånn måte at miljø og sikkerhet ivaretas. Det ville vært en kjempedårlig sak både for lokalbefolkningen, for de produktive hav- og kystområdene, for miljøet og for dem som skal foreta hevingsoppdraget, om noe hadde gått galt under operasjonen. Det er det som ligger til grunn for at vi gjør den ekstra runden med kvalitetssikring. Det er nødvendig å gå skikkelig inn og se på de konseptene som er valgt, noe som også KS2-rapporten pekte på. Kvikksølvlasten skal fjernes. Det må gjøres med så liten risiko som overhodet mulig, og vi må bruke de ressursene som er nødvendig for å sikre en god framdrift. Det står fast.

Videre rapportering om framdrift og status for prosjektet har vi sagt skal skje i statsbudsjettet for 2011. Det er ikke snakk om en utsettelse, det er snakk om å gjøre det på en skikkelig måte. Og rapporteringer kommer raskt – til høsten.

Til slutt vil jeg gjenta at vedtaket om heving av ubåten og lasten står fast, noe som både statsministeren og fiskeri- og kystministeren ved ulike anledninger i år har slått fast, og som vi i Senterpartiet fullt og helt stiller oss bak.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:53:10] (leiar i komiteen): Det var nokre av oss som hadde gleda av å ha ein liten førpremiere på denne saka i denne salen i førre veka. Da stilte me eit spørsmål til statsråden, og me fekk eit så godt svar at me valde å ta det inn i innstillinga, for det var så tydeleg på at ubåten skulle hevast.

Dette er ei sak med eit enormt engasjement. Det er ikkje berre lokalsamfunnet på Fedje som er oppteke av dette, det er òg eit samla Kyst-Noreg. Eg har òg lyst til å trekkje fram den betydninga dette kan ha for omdømmet til heile

den maritime næringa. Derfor er dette ei viktig sak både for lokalbefolkninga og for kystnæringane generelt.

Men det er grunn til å bli forvirra når ein les proposisjonen som kom til Stortinget, for der seier regjeringa følgjande:

«Regjeringen vil derfor igangsette en forstudie og deretter en KS1 som inneholder følgende fire alternativer: nullalternativet, tildekking, heving og et alternativ der heving og tildekking kombineres. Ved også å inkludere tildekking og et alternativ der heving og tildekking kombineres, øker sannsynligheten for at man står samlet sett igjen med tilfredsstillende alternativ for håndtering av kvikksølvforurensningen.»

Det er på bakgrunn av den tvilen som blir sådd her, at opposisjonen har valt å vere tydeleg i denne saka. No skal ikkje eg dra opp historia, det gjorde saksordføraren på ein aldeles glimrande måte, men paradokset her er at regjeringa så tydeleg sa i 2007 at det skulle dekkjast til. I 2009 sa regjeringa at det skulle hevast. I 2010 seier ein altså at ein skal greie ut både det å heve og det å dekkje til. Og så kom ein til Stortinget i førre veka og sa veldig tydeleg at det skulle hevast, men det var usikkert når det skulle skje. Eg meiner det ikkje er nokon faglege grunnar til at det ikkje kan skje sommaren 2011.

Eg har lyst til å få fram det som òg representanten Halleraker tok opp her, at dette prosjektet har hatt eit og eit halvt års førebuaende arbeid, tett følgt og evaluert av det verdskjente Det Norske Veritas. Prosjektet er òg godkjent av Lloyd's. Juridisk har òg Kystverket klar støtte frå to store advokatkontor med omfattande erfaring med og praksis innanfor nettopp slike kontraktar internasjonalt. Dovre Group nemner at det er stor økonomisk usikkerheit ved prosjektet, og at totalkostnadene har auka kraftig. Veritas har berekna kostnadene med usikkerheitsprognosar både før og etter Dovre-rapporten og har kome til at det ikkje er grunn til å endre anslaga. Det føreligg altså ei tydeleg fagleg anbefaling frå Det Norske Veritas om at dette prosjektet er forsvarleg. Derfor burde me eigentleg kunne gjere dette i 2011.

Eg stoler på både regjeringspartias talspersonar og statsråden når dei seier at ubåten skal hevast. Spørsmålet er når det skal skje. Det kan ut frå ei fagleg tilråding skje i 2011. Vil regjeringa vente til 2012 eller 2013 – eller skjer det i 2014, da denne regjeringa skal gjennomføre veldig mange prosjekt samtidig? Eg forstår det slik – og eg synest det er veldig bra, det som representanten Magne Rommetveit seier – at i statsbudsjettet for 2011 vil det bli gitt tydeleg informasjon om status og framdrift for arbeidet.

Det er ein samla sal som i dag seier at me ønskjer ubåten heva. Me er ueinige om det er fagleg riktig å gjere det sommaren 2011. Eg registrerer at opposisjonen har Det Norske Veritas med seg når dei seier at det fullt ut er forsvarleg. Det viktigaste er at ubåten blir heva, og at det skjer så fort som mogleg. Dei økonomiske rammene for dette seier òg Veritas er sikre. Det som er heilt sikkert, er at jo lenger ein ventar, jo dyrare kan dette bli.

Borghild Tenden (V) [12:58:28]: Bare en kort stemmeforklaring fra Venstre: I forrige periode, da Venstre satt

i transport- og kommunikasjonskomiteen, ble denne saken grundig debattert, med to høringer, som saksordføreren redegjorde for. Venstre stemte for heving i 2007 og kommer i dag til å stemme for at dette skjer så raskt som flertallet i komiteen foreslår.

Venstre er for å søke kunnskap og å utrede spørsmål godt før beslutninger tas. Men denne saken har vært igjenom så mange utredninger og høringer at jeg vanskelig kan se at det vil dukke opp nye momenter som er tungtveidene nok til å kunne utsette den. De kritiske bemerkningene som har kommet fram i rapportene, er det naturligvis viktig å ta med seg i prosjektet. Det bør man også gjøre i forbindelse med slutføringen av forhandlingene med det selskapet som skal stå for hevingen.

Bli dette vraket liggende, frykter jeg at Norge vil miste troverdighet og tyngde i internasjonale miljøspørsmål, slik flere har vært inne på. Ethvert argument fra norske myndigheter om å rense radioaktive utslipp, som Halleraker var inne på i forbindelse med Sellafield – og vi er også kritiske til en del prosjekter i Russland – vil falle på sin egen urimelighet dersom det lekker kvikksølv fra et vrak som har ligget rett utenfor stuedøren vår over lang tid. Venstre vil derfor stemme med flertallet her i dag.

Presidenten: For ordens skyld, i og med at det er en varsling om stemmegivning: Betyr det at Venstre vil stemme for innstillingen?

Borghild Tenden (V) [13:00:14]: Ja, vi vil stemme med flertallet.

Presidenten: Hvorvidt det blir flertall, gjenstår å se.
– Venstre støtter innstillingen.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:00:39]: Arbeidet med U-864 og håndteringen av forurensingen fra kvikksølvlasten er en krevende sak. Av hensyn til både sikkerhet, vårt produktive hav- og kystområde og folk som lever langs kysten, må vi være sikre på at en hevingsoperasjon er grundig nok planlagt og akseptabel med tanke på miljøhensyn og risiko.

Jeg skal ikke gå inn i detaljene om hva som har skjedd siden vraket av U-864 ble funnet utenfor Fedje i Hordaland av Sjøforsvaret i 2003. Det gjorde jeg rede for under den åpne høringen om saken 27. april.

Jeg vil imidlertid gjenta at regjeringen i januar 2009 gikk inn for at vraket av U-864 skal heves. Da hevingsprosjektet har en kostnadsramme på mer enn 500 mill. kr, ble det samtidig gjort klart at det ville bli gjennomført en ekstern kvalitetssikring. Det er rapporten fra denne kvalitetssikringen jeg mottok 16. desember i fjor. I rapporten konkluderes det med at prosjektet, ut fra de foreliggende planer, ikke er tilstrekkelig forberedt, og at det foreligger meget høy risiko knyttet til arbeidsomfang, kontraktsforhold og styringsevne. Videre sier rapporten at det dermed er tvil om at prosjektet kan styres på en tilstrekkelig kontrollert måte, noe som også er uheldig når det gjelder sikkerhet og miljø.

I proposisjonen om saken går regjeringen ikke inn i en-

kelthetene i den eksterne kvalitetssikringen, men konkluderer ut fra en samlet vurdering med at ytterligere utredning er nødvendig før endelig beslutning tas. Jeg mener at det med bakgrunn i kvalitetssikringen vil være uansvarlig av regjeringen å gå videre med hevingsprosjektet som det nå foreligger.

I etterkant av fremleggelsen av proposisjonen har det kommet innspill fra bl.a. Mammoet Salvage, som er tildelt hevingskontrakten. Det har også vært kontakt mellom selskapet og Kystverket, som jeg har orientert om i eget brev. Jeg vil gjenta at det ligger en samlet vurdering til grunn for regjeringens konklusjon om at ytterligere utredninger er nødvendig. Eventuelle innspill knyttet til enkeltheter etter at KS2-rapporten ble fremlagt, enten de er fra Mammoet eller andre aktører, endrer ikke den vurderingen.

I Stortingets spørretime 26. mai ble jeg spurt om jeg er enig med statsministeren i at U-864 bør heves. Flere av komiteens medlemmer har uttrykt overraskelse over dette. Det forundrer meg. I proposisjonen står det på side 4:

«Rapporten fra den eksterne kvalitetssikringen anbefaler at det gjennomføres et forprosjekt for en hevingsoperasjon. Regjeringen vurderer det som viktig å få gjort nødvendige tiltak for å håndtere forurensningen fra U-864. Å utrede hevingsalternativet ytterligere bør derfor sees i sammenheng med andre mulige tiltak som kan gi en miljø- og risikomessig god løsning. Det er en risiko for at man selv etter en gjennomføring av et forprosjekt for heving av U-864 ikke vil ha et alternativ som tilfredsstiller de samlede miljøhensyn, og er akseptabelt med tanke på styring, risiko og kostnader.

Regjeringen vil derfor igangsette en forstudie og deretter en KS1 som inneholder følgende fire alternativer: nullalternativet, tildekking, heving og et alternativ der heving og tildekking kombineres.»

Regjeringen har altså aldri gått bort fra beslutningen om at U-864 skal heves, men dersom en ny vurdering i verste fall skulle vise at heving ikke er miljømessig forsvarlig, vil det være veldig uheldig å stå uten alternativer for håndtering av kvikksølvet. Vi er alle enige om at det ikke er en løsning ikke å gjøre noen ting. Det er grunnen til at regjeringen har valgt å inkludere tildekkingsalternativet av vraket i tillegg til et alternativ som kombinerer heving og tildekking. La meg bare minne om at det foreliggende prosjektet faktisk også handler om en heving og en tildekking. Tildekking må til uansett.

Med denne lille sitatlesingen fra proposisjonen håper jeg at ingen lenger er like overrasket over at regjeringen står fast ved sine beslutninger.

Etter behandling i Stortinget vil arbeidet med de nødvendige utredninger starte opp så raskt som mulig. Når utredningene og kvalitetssikringen er gjennomført, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med denne saken. Jeg legger opp til å informere Stortinget om den videre prosessen, både i budsjettproposisjonen i høst og i revidert nasjonalbudsjett for 2011.

Jeg må også si at jeg blir til dels ganske imponert over den tekniske kompetansen som foreligger. Jeg har lest Dovre-rapporten grundig. Når det gjelder det å si at det

som nå har skjedd under og etter høringen, svarer på alle påpekningene i Dovre-rapporten, synes jeg det er ganske krevende å komme til samme konklusjon. Videre er det vel kanskje ikke en statsråds lodd i livet å spørre når man er i Stortinget, men jeg må i hvert fall få si at jeg forundrer meg over det som har skjedd etter den åpne høringen. Der sa representanten Halleraker, og viste til, at det også hos Høyre ble en reaksjon på KS2-rapporten. I den høringen sa Halleraker at han skjønnte godt at statsråden trakk denne saken tilbake, for dette ville være et særdeles stort risikoprojekt å gå videre med. Jeg skulle gjerne likt å vite hva som har gjort at Høyre nå har snudd så til de grader, som det vi har hørt her i dag.

Jeg vil helt til slutt understreke at regjeringens fokus i denne saken er hensynet til miljøet. Vi har ikke råd til å utsette miljøet for risikoen ved en mislykket hevingsope- rasjon. Det ansvarlige er derfor ikke å gå videre med dette hevingsprosjektet nå. En grundigere utredning vil gi oss den kunnskapen vi mangler.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [13:07:44]: Nå nærmer vi oss kjernen i saken.

Her får vi gjentatt det andre allerede har lest, nemlig at det er, slik det står skrevet på side 4 i proposisjonen, fire alternativer. Det vil si: Det er egentlig fem alternativer som utredes, for også nullalternativet omtales. Det er et alternativ ikke å gjøre noe som helst. Det er også i verk- tøykassen til denne regjeringen, rett og slett ikke å gjøre noe som helst!

Jeg spør igjen på bakgrunn av den veldig klare forsik- ringen som kom her i Stortinget sist onsdag om at det er snakk om heving: Hvorfor utreder man da full tildekking av kvikksølv, og hvorfor utreder man delvis tildekking av kvikksølv, hvis det er metoder regjeringen ikke har tenkt å bruke? Skal vi tro statsråden sist onsdag og stats- ministeren uken før, er det uaktuelle alternativ. Hvorfor vil man allikevel utrede?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:08:51]: Bare for å ta en kort sveip innom nullalternativet, vil jeg si at det er formaliteter. Det skulle jeg gjerne likt å stryke, men det handler om formaliteter i denne type saksbehandling. Jeg skal ikke gi meg i kast med å forklare hvorfor det må være med. Det er ikke noe realistisk alternativ, så jeg ber om at vi bare legger det bort.

Til det at det blir tatt med både full tildekking og del- vis tildekking: Det siste er tatt med fordi uansett heving må det en tildekking til. Den ble også gjennomgått i kvali- tetsrapporten, som manglende beskrivelse knyttet til den. Det vil også være en særdeles viktig del av en operasjon knyttet til dette kvikksølv. Det er 30 000 m² som allere- de er sterkt forurenset. Jeg er ikke veldig teknisk anlagt, men selv jeg skjønner at det ikke er mulig å få opp absolutt alt av den minste lille forurensning. Det er også grunnen til at vi må ha med delvis tildekking.

For øvrig gjentar jeg det jeg har sagt: Regjeringen har ikke endret standpunkt i saken.

Bård Hoksrud (FrP) [13:10:14]: Jeg registrerer at statsråden er opptatt av ytterligere utredninger, og at hun er veldig opptatt av at vi må vurdere saken enda nøyere. Kritikken gjelder i stor grad de økonomiske forholdene og andre ting. Man kan faktisk begynne å lure på om det er finansminister Sigbjørn Johnsen og hans leting etter pen- ger som er statsrådets begrunnelse for nå å utsette saken nok en gang. Utredninger har vi hatt mange av, og man har hatt klar og tydelig informasjon som viser at dette kan man fint gjennomføre.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden fordi hun ikke sva- rer konkret. Hun sier at nullalternativet ikke gjelder len- ger. I brevet som ble sendt kl. 10.18 forrige onsdag – da satt statsråden her i denne sal – sier man at man skal vur- dere alternativene: nullalternativet, tildekking, heving og et alternativ der heving og tildekking kombineres. Det ble sendt fra departementet til komiteen kl. 10.18, da stats- råden satt her. Etterpå sier statsråden at hun er enig med statsministeren. Jeg lurer på hva statsråden egentlig er enig med statsministeren om.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:11:23]: Jeg kan gjenta enda en gang hvorfor vi har med de forskjellige al- ternativene. Nullalternativet er kvittert ut, det er uaktuelt. Når det allikevel også er med et alternativ om tildekking, er det, som jeg har sagt gjentatte ganger, for å være helt sik- ker på at uansett hva som skjer, så skal det være et realis- tisk alternativ. Så for ikke eventuelt i ytterste konsekvens å tape tid er det med.

Jeg vil igjen minne om viktigheten av å fokuse- re grundig også på tildekking, for det vil uansett bli en form for tildekking. Samme hvor mye vi får opp, må det skje en tildekking i tillegg. Det er også en viktig del av det totale prosjektet, så å ha en grundig gjennom- gang med hensyn til tildekking er nødvendig. Jeg må inn- rømme at jeg ikke helt skjønner hvorfor redselen knyt- tet til dette er så stor, når det gjentatte ganger fra denne talerstolen er sagt at regjeringen ikke har endret ved- taket. Vi står fast på det vedtaket som opprinnelig er tatt.

Øyvind Halleraker (H) [13:12:42]: Jeg synes det er hyggelig at statsråden kommer til Stortinget og stiller oss spørsmål og søker kunnskap. Kan jeg bidra, vil jeg gjerne det.

Hun unnlater nok å fullføre sitatet 100 pst. Jeg sa at jeg var enig med henne på grunnlag av at jeg synes dette var en rammende rapport om Kystverkets rolle og Kystverkets evne til å løse oppgaven. Det sa jeg også i spørretimen forrige onsdag. Det står jeg ved. Det var det jeg mente i stor grad var tilbakevist ved det som har skjedd under og etter høringen, som gjør oss trygge på at dette er et fornuftig prosjekt å gå videre med.

Hvis dette som statsråden anfører er riktig, vil jeg komme med følgende spørsmål: Hva er grunnen til at re- gjeringen ikke stoppet saken og kom til Stortinget med saken etter at Veritas-rapporten ble kjent? Det var nemlig en konseptvurdering som der var gjort.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:13:47]: Saksbehandlingen her har gått skrittvis framover. Den konseptvurderingen, er som representanten Halleraker påpeker, gjort av Veritas.

Dovre-rapporten, altså KS2-rapporten, er bredere i sitt omfang. Den går også inn på en del av arbeidet og arbeidsomfanget og påpeker ting der. Jeg vil gjenta at det handler om totaliteten i den kvalitetssikringsrapporten. Dovre påpeker usikkerhet i arbeidsomfanget, de påpeker at metodeutvikling og teknisk definisjon er kommet meget kort, utfordringer og håndtering av vrak og innhold er lite bearbeidet, og omfang og løsning for tildekking og mudring er ikke avklart – viktige ting knyttet til selve operasjonen i tillegg til, som jeg sier, totaliteten. KS2-rapporten er en del av den formelle behandlingen knyttet til saker med en størrelse over 500 mill. kr, og, som jeg har gjentatt, den er klar i sin anbefaling.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:15:02]: Statsråden siterer frå proposisjonen, men ho stoppar bevisst opp før setninga som seier:

«Forstudien vil bli gjenstand for ekstern kvalitetssikring av konseptvalg (KS1), før regjeringen konkluderer om hvilket alternativ som bør velges.»

Eit av dei alternativa som blir vurderte, er full tildekking. Nullalternativet seier ein i proposisjonen at ein ikkje vil følgje. Men full tildekking tek ein altså ikkje avstand frå i proposisjonen. Derfor må det skape forvirring om det er eit alternativ, når regjeringa seier at dette er eit alternativ ein sjølv ønskjer å vurdere.

Men eg synest likevel debatten har vore avklarande, at det er heving regjeringa går for. Eg forstår at regjeringa ikkje kan nå målet om heving sommaren 2011 med tempoplanen sin. Men det er gode moglegheiter for å nå målet om heving sommaren 2012. Og mitt spørsmål til statsråden er: Er det òg statsråden sitt mål at ubåten skal bli heva sommaren 2012?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:16:06]: Mitt ærlige og oppriktige mål er å få behandlet kvikksølvet og kvikksølvforurensningen utenfor Fedje så raskt som mulig, så sikkert og trygt som mulig. Så skal jeg komme tilbake til Stortinget så snart jeg har både tidslinje og innhold i det prosjektet.

Arne Sortevik (FrP) [13:16:35]: Med fare for å bli oppfattet som utidig både på egne og andres vegne: Dette er en sak som engasjerer sterkt. Det er også en vanskelig sak, det har statsråden selv gitt uttrykk for flere ganger.

Da må jeg til slutt gå tilbake og knytte linjen fra onsdag i forrige ute til her vi står nå. Klokken 11.09 svarer statsråden:

«Fagstatsråden er enig med statsministeren. Ja.»

Men spørsmålet er altså om man er enig i at ubåten skal heves. Da blir mitt siste spørsmål i siste replikk om statsråden eksplisitt kan si her at hun er enig i at ubåten skal heves.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:17:29]: Jeg skal gjenta én gang til at regjeringens vedtak om heving står fast. Vanskeligere enn det er det ikke. Det er gjentatt av statsministeren, det er gjentatt av meg. Det er helt opplagt at regjeringen da har et mål om å gjennomføre sitt vedtak, som er heving.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed over.

Bård Hoksrud (FrP) [13:18:02]: Jeg synes nesten vi burde si velkommen til saken som ikke vi vil løse, hilsen den rød-grønne regjeringen.

Jeg må først tilbake til det siste statsråden sa. For forrige onsdag kl. 10.18 sa altså statsråden at man skulle vurdere alle alternativene. Klokken 11.09 sier statsråden i denne sal at hun er enig i at ubåten skal heves. Så avgir komiteen innstilling i slutten av forrige uke. Da så man ikke nødvendigvis at ubåten skulle heves. I dag sier statsråden at hun er enig i at ubåten skal heves, men vi skal fortsatt vedta proposisjonen fra regjeringen, som betyr nye utredninger og nye vurderinger. Det er i hvert fall helt tydelig at dette er en regjering som ikke vil ta ansvar og vanskelige valg. I 2011 er det kommune- og fylkestingsvalg. Jeg skjønner at det kan være greit for regjeringen å få skjøvet denne saken til etter kommune- og fylkestingsvalget i 2011, for da vil det kanskje ikke være fullt det samme trykket på regjeringen fordi man da er ferdig med det valget som er viktig for mange av lokalpolitikkerne til Arbeiderpartiet i Hordaland.

Jeg hørte på representanten Langelands innlegg. Det hørtes ikke ut som et veldig troverdig innlegg. Det hørtes ut som et innlegg som han måtte gjennomføre, uten at han egentlig mente det han sa. Det er ikke sånn jeg har hørt representanten Langeland tidligere når det gjelder denne saken.

Denne saken er kvalitetssikret opp og ned, og Dovres motforestillinger er i stor grad tilbakevist ganske grundig. Og som sagt: Jeg er heller ikke sikker på at Finansdepartementet er den rette til å vurdere hvem som har mest kompetanse til å kunne uttale seg faglig om de faglige spørsmålene som denne saken gjelder, men kanskje heller andre som også har vist og dokumentert at heving er veldig fornuftig. Jeg forutsetter jo at Arbeiderpartiet i Hordaland står på det vedtaket de har gjort, om at man krever heving.

Jeg synes også det er litt spesielt, for i 2007, etter høringsene i transportkomiteen, sa statsråden at det var kommet nye momenter som gjorde at man måtte vurdere dette på nytt igjen. Det var vi glad for. Men det må jo være grenser for hvor mange ganger vi skal utrede denne saken på nytt og på nytt, og spesielt når man ser at det er de økonomiske forholdene både statsråden og andre representanter som er for å gå for det som er forslaget til mindretallet i komiteen, er opptatt av. Det er det økonomiske og styringstingene man er mest opptatt av, altså ikke det miljømessige, som i hvert fall jeg synes man i stor grad burde ta høyde for og faktisk gjøre noe med.

Representanten Rommetveits innlegg hørtes ut som et timinutters innlegg i fossroing for å forsøke å skape usik-

kerhet, for å forsøke å fortelle hvorfor regjeringen nå må utrede på nytt noe som man har utredet mange ganger før, og kanskje også hvordan man skulle få lov å snu i denne saken. Siden representanten Rommetveit også er fra Hordaland, kan det kanskje være greit å få utsatt saken til etter kommune- og fylkestingsvalget i 2011.

Jeg mener at nå må det bli slutt på utsettelse, treninger og å holde folk utenfor Fedje og i alle andre områder for narr, og ikke minst også en næring, som jeg trodde statsråden var ganske godt kjent med, fiskerinæringen, som hun også har et ansvar for, og som er veldig opptatt av at vi nå for én gangs skyld får ryddet opp i – jeg tenker dritten – jeg får si giften, for det er jo det det er. Jeg synes også det er et stort paradoks at regjeringsrepresentanter fra Norge reiser rundt i hele verden og forteller hvordan man skal rydde opp i gamle synder, eller nye synder for den saks skyld. Men vi klarer altså ikke å rydde opp i vårt eget matfat. I vår egen bakgård klarer vi altså ikke å ta en beslutning som sier at vi skal rydde opp rundt ubåten på Fedje én gang for alle, sørge for å få hevet giften og få den ut og bort. Jeg begynner nesten å lure på ordtaket om – som enkelte hevder – at hvis man ikke har tenkt å få gjort noe, så setter man ned en komité. I dette tilfellet må vi utvide det til at hvis man ingenting vil ha gjort, kan man lage en ny rapport eller ta en ny gjennomgang, og så har man fått utsatt saken en gang til, for på den måten å slippe å gjøre noe med denne saken.

Men jeg har fortsatt lyst til å utfordre statsråden, for hun er ikke tydelig på når man sist gang endret standpunkt i denne saken. Når man i løpet av 50 minutter klarer å gå fra det ene standpunktet til det andre, og etter det igjen kommer med et nytt standpunkt, og nå i dag har kommet tilbake til ett av standpunktene man hadde i spørretimen sist onsdag – kommer man til å endre det på nytt?

Anne Marit Bjørnflaten (A) [13:23:34]: Opposisjonen prøver i denne debatten å skape et inntrykk av at regjeringen har vikarierende motiver for å gjennomføre en kvalitetssikring av alle alternativer for å sikre vraket av U-864 og kvikksølvlasten om bord. Det beklager jeg. Opposisjonen tar altså alle midler i bruk når den f.eks. mot bedre vitende stiller spørsmål ved det som er sagt om et nullalternativ. Nullalternativet er tatt inn for å ha et referansealternativ, og det vet opposisjonen.

Det må ikke herske tvil om at det rød-grønne flertallet er opptatt av å finne den sikreste og mest miljøvennlige måten å håndtere en heving av vraket og håndtere kvikksølvlasten om bord på. Jeg mener at det er større grunn til å stille spørsmål ved opposisjonens ansvarlighet i denne saken.

Som representanten Rommetveit sa, er håndteringen av vraket og forurensningen fra kvikksølvlasten om bord både krevende og kompleks. Ikke bare vraket og lasten i den tilstanden dette befinner seg i nå, men også en fjerning og en heving av vrak og last representerer en stor miljørisiko. I tillegg er det altså også registrert store konsentrasjoner av kvikksølvforurensning på havbunnen rundt vraket, så også et omfattende arbeid med rensing og/eller tildekking av havbunnen må gjennomføres.

Det sier seg selv at det ikke finnes noen tålegrense for feilgrep i denne saken. Vi må være helt trygge på at en heving av vraket vil bli utført på den sikreste måten. Vi har ikke råd til å utsette miljøet for risikoen ved en mislykket hevingsoperasjon. Da har vi heller ikke råd til å ha hastverk i saken.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i fjor informerte regjeringen om sin beslutning om å heve ubåten med den farlige lasten. Samtidig ble også kvalitetssikringen varslet. Dette resulterte i den nevnte KS2-rapporten, som er svært kritisk til det foreliggende prosjektet, og som konkluderer med at de foreliggende planer ikke er tilstrekkelig forberedt, og at det foreligger en svært høy risiko knyttet til bl.a. arbeidsomfang, kontraktsforhold og styreevne.

Det er regjeringens og Stortingets plikt å forholde seg til dette. Derfor er det riktig av regjeringen – i tillegg til å gå videre med hevingsvedtaket – å kvalitetssikre andre alternativer, som tildekking og en kombinasjon av heving og tildekking.

Hevingsvedtaket til regjeringen står fast, noe både statsministeren og fiskeri- og kystministeren har slått fast. På komitéhøringen ble vi presentert for flere alternative måter å heve vraket og fjerne kvikksølvlasten på. Mammoet Salvage besitter en av de aktuelle løsningene. Etter en grundig vurdering av både konsept og kontrakt vil Stortinget bli presentert en enda tryggere løsning. Jeg deler utålmodigheten som mange uttrykker i denne saken, men i denne saken har vi ikke råd til å fatte feil beslutninger.

Så er det litt spesielt når Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti går inn for å opprettholde den kontrakten som nettopp er bakgrunnen for den sterkt kritiske kvalitetssikringsrapporten. Det er, slik jeg ser det, også en farlig vei å slå inn på at Stortinget skal velge kontraktspartner, spesielt fordi det er mye forretningsjus som skal hensyntas. Men det ser ikke ut til å skremme Fremskrittspartiet og saksordføreren, Arne Sortevik, som også tidligere har pekt ut leverandører for regjeringen.

Jeg tror den praksis Fremskrittspartiet og Arne Sortevik legger opp til, kunne skaffet oss betydelige problemer, men det er enda mer urovekkende at det finnes ansvarlige partier som støtter en slik framgangsmåte. Det ansvarlige valget i denne saken er å slutte seg til regjeringens opplegg.

Tove Linnea Brandvik (A) [13:27:59]: U-864 er et sønderskutt vrak. Det er en grav for tyske soldater, og det har en dødelig last om bord.

Så sent som i 2003 fant man vraket av U-864. Det ligger på 145 meters dyp, men mindre deler av vraket er spredd utover og ned til et dyp på 160–165 meter. Området som vrakdelene ligger på, er ansett som ustabil og med en risiko for utglidning. Det er 30 mål med forurenset havbunn rundt vraket. Det er én grav, det er ett vrak, og det er én miljøbombe.

Denne gangen vil jeg si at jeg er takknemlig for Tysklands evne til å produsere ting med høy kvalitet, for hadde ikke de sylindrene som inneholder kvikksølv, vært så solide, ville lekkasjene vært større enn de er. De var kon-

struert for å tåle minst 60 år, men tyskerne lager kvalitet som holder mer enn som så. Til tross for det lekker det kvikksølv – det er tross alt en hel ubåt som er sprengt i stykker – ca. 3 kg i året antar vi at det lekker ut. Derfor tilsier alt at det haster med å få dette opp fra havbunnen.

Vi har opplevd veien fram mot denne debatten i denne salen som lang, og vi har følt at det har vært usikkerhet underveis – ikke usikkerhet skapt av regjeringen, men usikkerhet skapt om hva som er konsekvensene av kvikksølvforgiftningen. Kan dette berøres? Går det an å berøre sedimentene uten at vi får lekkasje av kvikksølv til vann? Det har vært usikkerheten vi har følt på. Hva er den riktige løsningen? Hva er løsningen for fremtiden – og for nåtiden?

Fra vraket ble funnet fram til de første signalene om at dette vraket faktisk inneholdt miljøgifter, tok det litt tid. Når endelig meldingen kom om at vraket høyst sannsynlig hadde en last med metallisk kvikksølv som var så stor som 67 tonn, hadde vi faktisk litt problemer med å skjønne hvor mye det var.

I hele denne perioden har lokalpolitikere og fylkespolitikere hatt en tett og god dialog med regjeringen. Vi har hatt mange møter og mange runder med informasjonsutveksling og samtaler for å få fram saken, for å belyse den så godt at det kunne fattes et vedtak som er riktig.

Dette er en sak som har engasjert meg sterkt. Jeg bor midt i området, og jeg har prøvd å være ute og snakke om det. Jeg har sammenlignet det med kvikksølvtermometeret som har ramlet på badegulvet og blitt knust – én liten perle er regnet som farlig, hva da med svimlende 67 tonn?

Vi har fått både statsministerens og regjeringens forsikringer om at de står bak oss i denne saken og at ubåten skal heves, og vi setter vår lit til at hevingen blir gjennomført så raskt som mulig. Men dette er ikke et prosjekt hvor vi kan ha hastverk. Her må sikkerheten komme aller først.

Jeg registrerer at opposisjonen ikke ønsker å bruke den ekstra tiden det tar å utrede hvordan prosjektet skal utføres. Rapporten har reist så mye tvil rundt hevingsoperasjonen og kontrakten at det vil være uansvarlig ikke å gå den ekstra runden, for å få vurdert denne prosessen grundigere.

Jeg legger fremdeles vekt på at hevingsalternativet står fast. Jeg vil også understreke at det er en selvfølge at de forurensende sedimentene rundt vraket blir håndtert i samme prosessen, sånn at vi får en tildekking av de bunnlagene som ikke kan fjernes.

Så merker jeg meg jo at opposisjonen har en veldig stor tiltro til Hordaland Arbeiderparti. Det finner jeg helt rimelig. Det er et fylkeslag som har veldig mange gode uttalelser. Senere kan man jo bare dele dem ut, og så kan man følge vår politikk. Det føler jeg meg trygg på skulle gå bra for landet og for fylket. Men konklusjonen fra Hordaland Arbeiderparti er at hevingen skal skje med så liten risiko som mulig, det skal skje så raskt som mulig, men på en tryggest mulig måte. Regjeringen har gjentatte ganger bekreftet at det ikke skal være et økonomisk spørsmål, men et spørsmål om miljø og sikkerhet. Det er en garanti jeg føler meg trygg på.

Oppsummeringen min i forhold til U-864 er: Den skal

heves. De forurensende sedimentene rundt vraket som eventuelt ikke kan fjernes, blir tildekket. Det blir gjennomført så raskt som det er miljømessig forsvarlig å gjennomføre operasjonen.

Dette er en operasjon vi ikke har råd til å mislykkes med – på vegne av lokalbefolkningen, på vegne av fiskerier næringen eller kanskje mer presist, livet i havet, på vegne av vår generasjon, men aller mest på vegne av kommende generasjoner som skal fortsette å leve både av og langs kysten vår.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:32:50]: Det er forunderlig å overvære debatten i dag og å oppleve at vi har en regjering som framstår helt uten substans, innhold og ansvarlighet. Det er også forunderlig å høre at opposisjonen blir beskyldt for uansvarlighet. Er det slik at Hordaland arbeiderparti har vært uansvarlig i saken? Er det slik at tidligere fiskeri- og kystminister Helga Pedersen har vært uansvarlig i saken? I så tilfelle har Arbeiderpartiet et rimelig stort problem.

Både statsministerens uttalelse i saken og fiskeri- og kystministerens tilnærming til heving av U-864 eller ikke, gjør at man fremstår som lite troverdig. Man må nesten spørre om det er en Columbus-reise vi er vitne til? Columbus dro som kjent ut for å finne India. Ikke visste han hvor han skulle, ikke hvor lenge han skulle bli borte, og da han kom tilbake, så visste han heller ikke hvor han hadde vært. Det samme kan sies om regjeringens behandling: ikke visste de hva og hvor de ville. Da man tok beslutning, visste de ikke hva de hadde vedtatt, for så å endre holdning og mening opptil flere ganger, uten å vedta noe som helst. Det er jo det ministeren sier i dag: Ja, vi får heving av ubåten, men man ønsker ikke noe vedtak på det. Da bør man forstå at man skaper en rimelig stor tvil om regjeringens faktiske ståsted. La oss håpe at både Arbeiderpartiet og fiskeri- og kystministeren etter hvert blir klar over hvor de er, og hvilken sak som vi faktisk debatterer i dag. Det er uholdbart for enhver å forholde seg til en regjering som egentlig ikke har en mening om vi skal heve eller ikke en ubåt med 67 tonn kvikksølv. Dovre Group har fått i oppdrag å lage en rapport som man ønsker å forholde seg til. Samtidig er det slik at man plasserer både Mammoet Salvage, Lloyd's og Veritas i samme bås, som inkompetente til oppgaven. Det er drøyt at en regjering, som har minimal kompetanse på området og ikke vet hvor den skal gå, sår tvil om kompetansen og kunnskapen til globale aktører som faktisk besitter den kunnskapen og kompetansen som regjeringen i dette tilfellet ikke besitter og etterspør. Det er forunderlig at regjeringen i sin bestilte rapport mer eller mindre slakter Kystverket og kompetansen der, mens et globalt selskap som Mammoet Salvage uttaler at for dem har ikke Kystverket vært noe problem, men en profesjonell aktør. Dette er et narrespill.

Gina Knutson Barstad (SV) [13:36:11]: Jeg forstår at det er fristende for opposisjonen å gjøre dette til en de-

batt om regjering og ikke regjering, siden dette er en av få saker opposisjonen har klart å samle seg om. La meg holde fast ved at dette er en debatt som handler om ubåten utenfor Fedje. Det er en altfor viktig sak til å drive politisk renkespill, eller hva jeg skal kalle det.

U-864 må bli historie. 65 år etter at andre verdenskrig ble ferdig, er de fleste sårene etter den krigen leget, men i Hordaland, ved Fedje, har vi et som fortsatt blør: U-864. Ubåten er en av de største miljøtruslene ved kysten vår. Nesten 70 tonn kvikksølv ligger på havbunnen som en tikkende bombe i metalliske beholdere som nå har vart i over 65 år, i saltvann. Det finnes ingen garantier om hvor lenge de kommer til å holde. Derfor må ubåten opp. Derfor skal ubåten opp. Det er ingen som kan bo i nærheten av ubåtvraket uten å være bekymret for virkningene av det. Ubåten må opp for folket på Fedje, for fisken ved Fedje og for kystfolket i Norge for øvrig, og den må også opp for miljøet vårt.

Nå er det åpenbart ingen enkel sak å heve en gammel ubåt full av kvikksølv. Derfor må prosjektet sikres miljømessig, og det må sikres kvalitetsmessig. Men la meg også oppfordre statsråden til å gi saken høyest mulig prioritet, for det er faktisk en sak som haster.

Kjersti Toppe (Sp) [13:38:06]: Hordaland er jo eit vakkert fylke, og Fedje er ein fin plass på jorda. Der ute har det vore eit imponerende engasjement for å få heva ubåten og for å få fjerna kvikksølv, som har lege som ei tikkende miljøbombe i det rike kystmiljøet. Det har òg vore ei viktig lokalpolitisk sak, og vi i Senterpartiet i Hordaland har arbeidd for at befolkninga måtte høyrast i denne saka.

Det har òg regjeringa gjort, men høyrer ein på debatten i dag, kan det synast som om det er stor usemje. Men målsetjinga er vi alle einige om. Alle partia på Stortinget er einige om at kvikksølv skal opp, og at ubåten skal hevast. Statsråden har i dag vore tydeleg på at vedtaket frå 2009 skal følgjast opp. Statsråden har vore tydeleg på at tildekking er uaktuelt, men det er med i KS1 av formelle grunnar.

Også dei raud-grøne på Stortinget er einige og tydelege på at målet om heving står fast. Vi er sjølv sagt utolmodige og vil at dette skal skje raskast mogleg. Det er då sjølv sagt forlokkande å stemma for opposisjonen sitt forslag, som vil kunne bety ei raskare gjennomføring. Men i denne saka er det viktigaste at ein er grundig førebudd, og at ein ikkje gamblar når det gjeld sikkerheit og miljø. Derfor synest eg faktisk det er trygt at ein tek ein ekstra runde, slik at ein er heilt sikker på når ein hevingsprosess blir sett i gang, at ein har gjort alle dei førebuingane som ein kan, for det er òg risiko med ei heving.

Ingjerd Schou (H) [13:40:29]: Regjeringen mangler ikke evne til beslutning, men mangler evne til gjennomføring og fremstår i denne saken, etter ti år, som ubesluttsom. Det er fram og tilbake, og man skalter og valter, ikke bare med befolkningen, men også med miljøet – med sjømat og fisk. Jeg etterlyser mot til beslutning.

Jeg er litt overrasket etter å ha hørt på debatten i dag, over at det at vi har en ubåt liggende etter den annen ver-

denskrig i Fedje på Vestlandet, skulle være en sak bare for Fedje og for kysten langs Vestlandet. Dette handler om en internasjonal utfordring, og jeg er overrasket over at det ikke har vært mer fremme i debatten.

Med over 67 tonn kvikksølv og faren for at dette kvikksølv går fra å være metallisk til organisk, setter vi arvestoffet for alle mennesker som bor i disse kystområdene, i fare. Det gjelder også fisken i havet. Derfor er det svært viktig at regjeringen ikke bare evner å beslutte fram og tilbake, men også faktisk gjennomfører.

Jeg har også lyst til å spørre statsråden om hva som er galt med den rapporten som Veritas faktisk fremla, og som var en gjennomgående kvalitetssikring av det som lå fore. U-864 inneholder altså 67 tonn kvikksølv, og det kan være uran. Hvis man leser boken om Hitlers testament, som beskriver denne saken fra ende til annen opp til den dagen dette ble oppdaget, gjelder det betydelige grunnstoffer, som i seg selv er en fare for miljøet, ikke bare til havs, men også til lands. Det er en tikkende miljøbombe, og regjeringen klarer altså ikke å rydde i det farvannet som er vårt eget, men har hele tiden oppmerksomheten rettet mot andre lands manglende rydding i egne områder. Det fremstår som dobbeltmoral.. Man roper høyt på andre, f.eks. når det gjelder Sellafeld, Nikel og regnskogen. Jeg tror også det er viktig at statsråden fortsatt har en gjennomgang og kanskje opplyser Stortinget om hva som er galt med våre egne organer, som Kystverket, som til de grader har fått en sviende kritikk i Dovre Group-rapporten.

Det er på høy tid vi klarer å få en beslutning. Slik sett må jeg si at jeg er glad for det som er innstillingen fra Høyre og samarbeidende partier i denne saken.

Arne Sortevik (FrP) [13:43:34]: Det er mange etterlysninger man kunne sende i denne saken. Jeg sender én. Jeg har sett meg rundt i salen, men jeg ser ingen representant fra Arbeiderpartiets gruppeledelse. Gruppeleder Helga Pedersen, som har spilt en viktig rolle i denne saken tidligere, og som har vært åpen og lyttende til det Stortinget har hatt for seg, ser jeg ikke.

Intet ligger fast i denne saken, ikke engang ubåten ligger fast. Den ligger i en skråning. Men kanskje viktigere når det gjelder den politikken og de politiske vedtak som har preget denne saken fra januar 2007 og frem til siste dag i mai 2010, er det at ingenting har ligget fast. Alt har endret seg underveis.

La meg også peke på noe av det som står på side 4 i proposisjonen, som andre har vist til, og som jeg nå viser til igjen:

«Forstudien vil bli gjenstand for ekstern kvalitetssikring av konseptvalg (KS1), før regjeringen konkluderer om hvilket alternativ som bør velges.»

Da har man altså ramset opp de fire alternativene, hvorav to inneholder tildekking. Ja, da er det slik at vi i Fremskrittspartiet er engstelige for at vi får samme nese-gruse knefall for utredningen, altså en KS1 som man nå viser frem for konklusjonene i KS2, at man følger det konsulentene legger på bordet.

Det gir grunn til bekymring, og etter vårt syn understreker og forsterker det preget av at regjeringen slett ikke

har bestemt seg. Uansett hva statsråden nå gjentar og gjentar om at det bare er heving som gjelder, sier altså regjeringen noe helt annet. Inntil statsråden kan avkrefte denne formuleringen om at det er konseptvalgutredningen som faktisk avgjør hvilket alternativ som velges, ligger jo usikkerheten der og trusselen om at man faktisk velger de mest miljørisikofylte løsningene, nemlig tildekking eller delvis tildekking.

Jeg skal be om å få komme tilbake i et senere innlegg. Jeg skal bare nøye meg nå avslutningsvis med å minne om rammene for denne saken. Dette er altså ingen Fedje-sak, det er ingen Hordaland-sak, dette er en nasjonal sak som gjelder Norges anseelse både som fiskerinasjon og som miljønasjon. Igjen er det slik at man ser ut til å være best på miljø ute, og noe dårligere hjemme.

Gjermund Hagesæter (FrP) [13:46:55]: Det er ingen tvil om at for veldig, veldig mange framstår regjeringa i denne saka som både handlingslamme og forvirra. Eg synest ikkje at debatten her i dag har oppklart noko meir kva som skal skje framover. På den eine sida seier ein at ein skal utgreie vidare, også tildekking, og på den andre sida slår statsråden fast at regjeringa framleis står fast på at heving skal gjennomførast. Det spørsmålet eg sit igjen med då, er kor lenge regjeringa står fast på det. Kan vi vere sikre på at regjeringa står fast på heving også om eit halvt år, om eit år? Det trur eg det er veldig stor usikkerheit om.

No kjem eg frå Nordhordland, frå dette området. Eg må berre seie at der er det veldig mange som føler seg lurt av regjeringa. Dei føler at dette går inn i eit mønster, der ein seier éin ting før valet, og så seier ein ein annan ting etter valet. Dette er noko som mange er opptekne av. Når eg går ned i senteret, kjem folk og spør: Kva tid skal ubåten hevast? Når eg går på REMA 1000 og skal handla, kjem også folk bort til meg og spør: Kva tid skal ubåten hevast? Eg må jo seie at det faktisk er veldig usikkert, og at det vil framtida vise.

Det er ei ganske stor fortvilning. Sist eg var heime, var det ein som kom bort til meg og viste til restriksjonane, at enkelte grupper ikkje skal spise fisk frå dette området. Så seier han ganske tørt til meg: Ja, når vi ikkje kan spise fisken frå dette området, får vi spikre han opp på veggen i staden og bruke han som termometer. Det var sjølv sagt ikkje seriøst meint, men det viser litt av fortvilninga og galgenhumoren som eksisterer i denne saka. Ein ønskjer handling, ein ønskjer at noko blir gjort. Dette gjeld altså ikkje berre for Hordaland, dette er sjølv sagt ei sak som set heile Noregs truverde på spel både som fiskeri- og miljønasjon.

Eg hadde derfor håpt at statsråden kunne vore tydeleg i denne saka og gitt ein garanti for at ubåten blir heva så fort det er mogleg, at ein kunne gått opp og sagt tydeleg og klart at folk i nærområda til Fedje og Hordaland – og for så vidt langs heile kysten i Noreg – kan vere 100 pst. sikre på at ubåten skal hevast. Det hadde det stått respekt av. Dessverre har det førebels ikkje kome noko slikt frå statsråden, og eg trur heller ikkje at det kjem.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:50:04]: Eg tek ordet for å kunne gi fred i sjela til representanten Bjørnflaten.

Representanten Bjørnflaten tek opp dette med nullalternativet. Eg synest det er veldig tydeleg i proposisjonen. Det står at nullalternativet berre er der som eit referansealternativ, dvs. at det er ikkje det alternativet regjeringa går for. Problemet blir når ein da også har full tildekking som eit av dei alternativa som ein utgreier, og som ein seier ein skal velje blant. Da er det med på å skape forvirring.

Eg synest det hadde vore meir naturleg om regjeringa hadde sagt at no skal me heva ubåten, me går i gang med å utgreie det, dersom ein treng meir tid på det, og deretter vil me sjå på full heving, leggje fram eit arbeid og gå inn i det. Det som no skaper forvirring, er at ein utgreier fleire ting samtidig, og det har ein gått til Stortinget og sagt i full visse. Det står så tydeleg i proposisjonen, og det er med på å skape ei uvisse.

Så har ein teke opp spørsmålet om det er ei uvisse knytt til dette. Da har eg lyst til å vise til at Det Norske Veritas har jobba i eit og eit halvt år med førebuande arbeid knytt til dette. Dei går god for dette. Det same gjer da Lloyd's, som òg har gitt si godkjenning til dette arbeidet. Eg opplever at den faglege uvissa her er særdeles lita. Dovrerapporten er i stor grad blitt imøtegått, og vi har fått argumenta klarlagde gjennom det arbeidet som Stortinget har gjort. Derfor er det ikkje noko gambling – som er eit uttrykk som har blitt brukt frå denne talarstolen – det opposisjonen gjer, men det er faktisk for å få gjort dette arbeidet så fort som mogleg.

Eg er likevel meir roleg no enn eg var for nokre veker sidan. Det blei også nemnt i Bergens Tidende i førre veke at representanten Rommetveit ikkje var med på festspelopninga fordi han jobba så hardt med denne saka. Det eg opplever, er at regjeringspartia òg har vore tydelegare den siste veka om at ubåten skal hevast, og at ein jobbar med det som siktemål. Eg ser derfor fram til statsbudsjettet for 2011, som skal gi oss føring for og informasjon om nettopp det.

Så vil eg òg seie til representanten Brandvik: Det at Kristeleg Folkeparti ikkje er med på akkurat den delen av innstillinga som gjeld Hordaland Arbeidarparti, har ikkje si årsak i at det er nokon mangel på tillit mellom Kristeleg Folkeparti og Hordaland Arbeidarparti.

Susanne Bratli (A) [13:53:08]: Jeg er politiker fordi jeg vil noe, jeg er politiker og synes det er artig å være politiker. Men det er noen ganger jeg blir forferdelig oppgitt over det politiske spillet. I min enfoldighet trodde jeg faktisk dette var en forholdsvis enkel sak da den kom til komiteen. For det finnes en KS2-rapport som er tydelig på at her er det usikkerheter. Da er det sånn i hodet mitt at det er ansvarlig å gå en runde til, selv om det finnes rapporter som sier det motsatte, og selv om det finnes sel-skaper som skal utføre jobben som sier det motsatte. Ser ikke opposisjonen at det er en grunn til at det er en viss usikkerhet i denne saken? Ser ikke opposisjonen at usikkerhetsmomentene er der? Det forundrer meg at opposisjonen hever seg over de faglige rådene som tross alt ligger der. Når det er sånn at Arne Sortevik som saksordfører sier at regjeringa har utsettelse som virkemiddel, så blir det helt feil. Her utsetter man fordi man trenger tid for å

være sikker på at det er trygt, at det er sikkert og at det er best for miljøet det man velger, når man skal heve ubåten. Når saksordføreren, Sortevik, sier at det er fullt ut forsvarlig og fullt ut mulig å heve denne ubåten på en sikker måte, ja, så kan han sikkert mer enn jeg kan, men de faglige rådene jeg har sett – i hvert fall noen av dem – sier at det ikke er helt sikkert at det er faglig forsvarlig og fullt ut mulig. Derfor er det lurt å gå en tur til.

Når Fremskrittspartiet er for ordningen med KS2-rapporter og kvalitetssikring, men imot innholdet i rapportene, ja, da begynner jeg å forundres. Og når Fremskrittspartiet sier at det er unødvendig og uforsvarlig å utsette, så stiller jeg spørsmålet: Hva er det som gjør at det er så forsvarlig det Fremskrittspartiet og opposisjonen foreslår, som handler om at nå skal vi gå på med 100 pst., og nå skal vi gjøre dette som KS2-rapporten sår i hvert fall litt tvil om er forsvarlig å gjøre? Det vi har fastslått i salen i dag, er at et samlet storting mener at ubåten skal heves, men opposisjonen bidrar til å skape usikkerhet blant befolkningen i Fedje, blant befolkningen i Hordaland og blant befolkningen i hele Norge, for den saks skyld – for jeg er enig i at dette er en nasjonal sak. Det synes jeg er et politisk spill som er uverdigg, og derfor er jeg litt oppgitt i dag. Det er ikke verdigg at vi bidrar til å skape denne usikkerheten når vi kan fastslå – og det vil jeg bruke de siste sekundene mine på talerstolen til å gjøre en gang til – at vi alle sammen er for at ubåten skal heves. Men noen av oss er antakelig enda mer for at man skal være sikker på at den heves på en veldig sikker måte.

Torkil Åmland (FrP) [13:56:03]: Det er interessant å høre de rød-grønne partiene snakke varmt om utredning i miljøpolitikken. Hadde man snakket like varmt om det i klimapolitikken, hadde nok mange ting vært gjort annerledes. Der gjelder det å bruke mest mulig penger på kortest mulig tid og utrede minst mulig. Nå var jo miljøvernministeren nede i Indonesia og delte ut 6 mrd. kr der. Der var det ikke nødvendig med utredninger. Der var det bare å få pengene ut, og så kunne man reise hjem og si at man har vært med og bidratt til miljøet. Da blir det straks vanskeligere når man kommer på hjemmebane og skal rydde opp i sin egen hage. Det er syv år siden denne ubåten ble oppdaget. Så har man vært fram og tilbake i disse syv årene, og fremdeles er det en usikkerhet. Man sier nå at man skal heve den, men hvem har en garanti mot at det kommer et eller annet nytt moment inn på et eller annet punkt som gjør at man begynner å vurdere det helt på nytt igjen? Befolkningen der ute har nå ventet lenge nok. Usikkerheten har de levd med lenge nok. Nå er det én ting som gjenstår, og det er å få opp den ubåten som ligger der, og få satt handling bak de vedtakene som er gjort. Noen har framhevet usikkerhetsmomentet ved heving av denne båten og sagt at man derfor skal utrede. Jo, men det er en annen usikkerhet i dette også, og nå siterer jeg fra Hordaland Arbeiderpartis resolusjon, som faktisk har enkelte ting i seg som viser at det glimter til også i Arbeiderpartiet. Der står det:

«Kvikksølvlekkasjen frå lasta er nå regnet til om lag 3 kilo i året. Det er i seg selv urovekkende, og ingen

kan heller garantere at ikke lekkasjen raskt kan auka dramatisk.»

Representanten Barstad fra SV sa også at ubåten ligger der som en «tikkende bombe». Spørsmålet mitt er da: Hvor lenge skal man utrede og utrede mens det ligger en tikkende bombe der, som kan utvikle seg til en dramatisk situasjon i løpet av den tiden man sitter og utreder? Det tror jeg nok at befolkningen på Fedje og i området rundt også setter et stort spørsmålstejn ved. Spørsmålet er om disse to tingene er veid opp mot hverandre – det å få hevet den så fort som mulig framfor det å fortsette å utrede og utrede.

Dette er en regjering med store visjoner i miljøpolitikken, det er en regjering som er villig til å bruke store summer, men som har snublet i ganske mange saker. Vi er veldig mange som har ventet på å se i hvert fall noen resultater av all den retorikken. Det har man mulighet til å vise i denne saken her, men heller ikke her ser det ut til at man vil gjøre det. Vi hører statsråden si at ubåten skal heves, og så sier man at det er ingen tidsplan, det er ingen retningslinjer – alt flyter. Ingen vet når det kommer til å skje noe i denne saken. Det er ikke veldig tillitvekkende, og det er ikke veldig gode nyheter for befolkningen som fremdeles skal leve med denne usikkerheten.

Øyvind Halleraker (H) [13:59:05]: Jeg har først lyst til å takke for anerkjennelse for at jeg setter meg godt inn i saker vi skal behandle, og i særdeleshet i denne saken. Og det har jeg gjort. Jeg har også stolt på regjeringen og den enighet vi kom fram til for halvannet år siden. Det var også derfor jeg meget overrasket uttalte da Dovre-rapporten kom, at dette er jo nærmest et slakt – det er neppe et parlamentarisk uttrykk så jeg får si desavuering – av Kystverkets rolle og evne.

Jeg mener at dette forholdet har fått altfor liten oppmerksomhet, men det har fått oppmerksomhet andre steder. Kystverket, som altså er en statlig etat, og deres advokat Frithtjof Herlofsen fra advokatfirmaet Vogt & Viig har funnet grunn til å forsvare Kystverket – i et 12 sider langt brev – mot de angrepene som den departementsbestilte Dovre-rapporten anfører. Det er vel et paradoks. Jeg skal få lov til å sitere fra en annen rapport, som jeg synes er svært interessant, nemlig Lloyd's rapport om gjennomførbarhet:

«Lloyd's Register konkluderer med at den foreslåtte planen er teknisk gjennomførbar. Utstyret og teknikkene som er foreslått benyttet, er vurdert som tilgjengelig og velprøvet teknologi.»

Når det gjelder kompleksiteten til operasjonen, vil man rangere dette prosjektet blant dagens undervannsprosjekter innen olje- og gassindustrien.

Nei, vi hører på faglige konklusjoner, og vi lytter til dem. Jeg har lyst til å minne Bjørnflaten om at det var regjeringen med støtte fra Stortinget som ville ha saken tilbake for en avgjørelse i Stortinget. Det er faktisk derfor vi behandler saken her i dag.

Det tilligger ikke meg å oppsummere, men jeg registrerer at lokale arbeiderpartirepresentanter og alle representanter fra SV og Senterpartiet som har hatt ordet, finner grunn til sterkt å presisere hevingsvedtaket som nå er

uttalt – muntlig i alle fall – overfor sin egen regjering; ja, nærmest som en åpen bestilling til egen regjering.

Så det er en grunn til å spørre statsråden nok en gang: Kan vi stole på at ubåten heves innen få måneder?

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [14:02:34]: Sett med mine øyne er dette faktisk den mest amatørmessige behandlingen jeg har opplevd i de årene jeg har vært på Stortinget. Man må faktisk spørre seg: Går det an for en regjering å være så til de grader handlingslammet? I mine øyne er dette et narrespill, for det er ikke slik at vi som det høyeste organ i Norge verken har anledning til eller skal leke med 67 tonn kvikksølv, som er en tikkende bombe.

Er vi opptatt av miljøet, er vi opptatt av å ivareta vårt renommé som kyst-, oppdretts- og fiskerinasjon, må vi faktisk gjøre et vedtak for å få hevet ubåten. Det er jo her det store spørsmålet ligger. Regjeringspartiene sier at man er positiv til heving, men man ønsker ikke å gjøre et vedtak. Hva slags narrespill er dette? Vi erfarer altså gang på gang – ikke bare fra regjeringen, men også fra representanter i denne salen – at de har større kunnskap og forståelse av kompleksiteten rundt heving av ubåten U-864 enn både Lloyd's, Veritas og Mammoet Salvage til sammen. Det er rimelig tøft, og det er hardt å forstå, ikke minst på bakgrunn av at dette hus, denne regjering og Norge i mange år har hatt en gjennomført politikk som heter føre var. Her blir det på mange måter en politikk som heter etter snar, og det bryter med det som er grunnleggende i forhold til dagens politikk.

Når det har så store miljøkonsekvenser og Norges renommé som fiskerinasjon står på spill, ønsker man altså ikke å forholde seg til føre var. Det er en tragedie, og det er en tragedie som ingen av oss her i dag faktisk vet konsekvensene av. For skulle det bli større lekkasjer i den utredningsperioden som gjenstår, kan konsekvensene bli formidable.

Når det gjelder bruk av utredninger og å bruke tid på ting, får vi håpe at utredningen av ubåten og kvikksølvet ikke kommer i samme situasjon som Stad-tunnelen som nå går inn i sin 17. utredning. Dette er kun utsettelse av noe som skulle ha vært vedtatt.

Bård Hoksrud (FrP) [14:05:50]: Det har vært en interessant debatt, og jeg registrerer at representanten Anne Marit Bjørnflaten sa ganske klart og tydelig hva de mener – de som ikke er enige med regjeringen, er uansvarlige. Jeg synes det er ganske spesielt. Veritas, Lloyd's og en del andre har gått gjennom dette på en skikkelig og grundig måte og dokumentert at heving av ubåten U-864 utenfor Fedje er fullt mulig og realistisk, og at det er fornuftig å gjøre det. Men jeg registrerer at det alltid er sånn at regjeringen er den eneste som har sannheten om hvor grensen går for hvor mye penger man kan bruke, eller hva man kan gjøre eller ikke gjøre, men det er altså ikke sånn i den virkelige verden, heldigvis, og det er jeg veldig glad for.

Jeg er overbevist om og forventer at ubåten kommer til å bli hevet. Når vi hører representantene fra regjeringspartiene i dag, sier alle sammen høyt og tydelig fra denne talerstol at, ja, vi skal sørge for å heve ubåten – vi må bare ha litt lengre tid, og vi må bare vurdere noen alternativer som ikke går på å heve ubåten. Da skaper man usikkerhet. Man skaper usikkerhet for dem som bor på Fedje, og man skaper usikkerhet for dem som fisker i sjøen der. Man skaper usikkerhet for alle som bor langs kysten, for dette er en tikkende bombe med gift, som i hvert fall ikke jeg ønsker at vi skal risikere at skal få lov til å komme ut langs hele kysten vår. Derfor er vi opptatt av heving av U-864.

Jeg føler nok at Sigbjørn Johnsen ligger litt bak her, en finansminister som er livredd for at man skal bruke for mye penger, som ønsker å kutte i det offentlige forbruket, og som plutselig har sett en mulighet til å hente inn nye 620 mill. kr.

Til Gina Knutson Barstad som snakker om «renkespill»: Dette er ikke noe renkespill. Dette handler om blodige fakta og alvor. For oss er det alvor at vi ønsker å få fjernet giften utenfor Fedje, og vi ønsker å få den opp. Det sa også representanten, men hun vil altså stemme imot det hun sier hun er for. Det er jo spesielt.

Når det gjelder Senterpartiets Kjersti Toppe, vedtok altså Senterpartiet på landsmøtet sitt i 2007 at de skulle heve ubåten. Hvorfor skal man da ha nye utredninger og nye evalueringer når man faktisk har vedtatt at man skal heve ubåten? Da burde man jo stemme for opposisjonens forslag til vedtak i dag, som nettopp sørger for at landsmøtevedtaket i Senterpartiet i 2007 blir fulgt opp. Det er ikke sånn at alle forslag som kommer fra Hordaland Arbeiderparti er gode. Men når det kommer gode forslag fra politiske konkurrenter og motstandere, skal man faktisk kunne si at man er enig i dem, at man synes de er fornuftige, og at man ønsker å følge dem opp. Det er det Fremskrittspartiet gjør når det gjelder å få hevet ubåten utenfor Fedje.

Susanne Bratli skrur jo saken tvers ... (presidenten klubber).

Arne Sortevik (FrP) [14:09:06]: Vi nærmer oss slutten på en interessant debatt.

La meg minne om tidsrammen for å gjennomføre heving. Det tror jeg ingen har vært inne på. Men det er altså slik at vi snakker om et tidsvindu. Av hensyn til de væremessige forhold er dette en operasjon som bare kan gjøres midt på sommeren. Tidsrammen for 2011 er vi nå i ferd med å bruke opp. Nå har riktignok Mammoet forsikret om at hvis de får et positivt vedtak om inngåelse av en fullstendig avtale, kan de gjøre jobben sommeren 2011. Men vi er i ferd med å bruke opp det vinduet. Det er altså slik at det bare er i den gunstigste tiden vi kan gjennomføre operasjonen. Det gjør jo også at en utsettelse raskt kan bli flere års forsinkelse, hvis det i det hele tatt skulle bli en heving.

Så merker jeg meg at opposisjonen blir beskyldt for å være uansvarlig. Jeg har lyst til å minne om at vi ble beskyldt for å være uansvarlige i 2007 da vi tok til orde for heving. La meg igjen minne om at regjeringen da hadde

satset tungt og hardt på tildekking som den eneste forsvarlige metoden. Vi som foreslo heving og forsøkte å få til en hevingsløsning, ble i 2007 beskyldt for å være svært uansvarlige, også her i Stortinget. Men det var etter initiativ fra dem som ville ha heving, Fremskrittspartiet spesifikt fremmet et Dokument nr. 8-forslag. Så ble det altså slått kontra fra regjeringen.

Jeg har også lyst til å minne om hva statsministeren sa i mars 2007 – en gang til vil jeg minne om det. Han sa at «det haster med tildekking». Nå har statsministeren i 2010 vært på ny sjarmtur på Vestlandet og blitt konfrontert med dette politiske gnagsåret på Fedje, og han har sagt: Nå skal vi heve, men vi må ha en sikker metode. Så veldig uansvarlige kan vi umulig ha vært i 2007. Etter vårt syn er vi heller ikke uansvarlige når vi nå foreslår å gjennomføre en fullt mulig operasjon.

Hvem er Dovre? Det er altså et konsulentfirma, som riktignok står på en prekvalifiseringsliste hos Finansdepartementet for å se på store statlige investeringer i bygg, vei, anlegg osv. Men det er bekreftet både skriftlig og muntlig at de har ingen erfaring med å kvalitetssikre bergingsoppdrag. Det å heve ting ute i sjøen, ute i havet, heve fra havbunnen, har de altså ingen erfaring med. Langt mindre kompetanse har altså South West Consult, et enmannsforetak som er satt til å vurdere Mammoet. Mammoet er altså en stor bergingsgruppe med verdensledende kompetanse. De er klare til å gjennomføre operasjonen i 2011 på en trygg måte.

Freddy de Ruiten (A) [14:12:20]: Jeg er sikker på at vi egentlig er enige i denne saken. Vi ønsker å få opp giften. Vi ønsker å få til et opplegg som blir sikkert og trygt, både for befolkningen på Fedje og befolkningen langs kysten.

Men det er nok på sin plass å være ydmyke med hensyn til kunnskap. Her føler jeg nok at opposisjonen svikter litt i dag. Vi er veldig ydmyke med hensyn til kunnskap. Vi påberoper oss ikke å ha monopol på den. Det bør kanskje heller ingen andre i denne salen gjøre.

Så opplever jeg at særlig Fremskrittspartiet kommer med ganske kraftige angrep og det en må kalle for mistenkeliggjøring i debatten i dag – narrespill, amatørmessig, tragedie, finansministeren er inne, og at det er økonomiske motiver. Jeg synes egentlig at det taler for seg selv. Men det er trist at denne debatten ble gjort om til å mistenkeliggjøre hverandres motiver, for det fortjener virkelig ikke befolkningen på Fedje. Det fortjener virkelig ikke befolkningen langs kysten. Et spill som sprer frykt, er i hvert fall det siste vi trenger i denne debatten. «Leke med 67 tonn kvikksølv» – ja, representant Henriksen, det er akkurat det vi ikke vil. Vi vil ikke leke med 67 tonn kvikksølv. Vi vil ikke gamble.

Til det som ble hevdet fra representanten Hoksrud, at en driver valgtaktikk – neppe. Det er vel ikke så veldig populært at dette tar lang tid, men noen ganger må en kanskje gjøre upopulære vedtak for å nå populære mål.

Ellers vil jeg si at jeg er veldig glad for Fremskrittspartiets miljøengasjement og håper at det vedvarer i flere saker. Men vi er nok alle sammen enige om, og som jeg tror det er viktig å konkludere med, at selv om dette har

vært en debatt som i stor grad har dreid seg om å mistenkeliggjøre regjeringspartienes motiver, er vi enige om at vi sammen har en jobb å gjøre for å forsikre oss om at det vi gjør, faktisk er til det beste for befolkningen, miljøet og framtiden. Det er greit å være utålmodig, men vi må forsikre oss om at det vi gjør, er sikkert.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [14:15:13]: Det har vært interessant å høre på denne debatten, og særdeles lærerikt for en politisk skårunge som meg. Det å greie å gjøre så mye politikk ut av så mye fag er en interessant øvelse.

Det blir påstått at regjeringen skaper usikkerhet. Jeg spør: Hvem er det som skaper usikkerhet? Representanten Åmland gjør det iallfall når det framstilles som om det når som helst kan skje dramatiske ting med ubåtvraket og kvikksølv som ligger utenfor Fedje. KS2-rapporten sier tvert imot at prosjektet ikke er i tidsnød. Her er det viktigere å ta seg tid til å gjøre de riktige tingene enn å haste videre.

Så påstås det av representanten Fredriksen at det er en regjering som har «minimal kompetanse». Det kan jeg faktisk stå oppreist på – hvis det er det som blir det etterlatte inntrykk, skal jeg leve godt med det, for det regjeringen faktisk er opptatt av, er å støtte seg til de faglige vurderingene som er gjort, og ikke gjøre politikk av dette. Vi har hele tiden stått fast på at det er de faglige vurderingene som ligger til grunn.

Representanten Schou stiller spørsmålet: Hva er det som er galt med Veritas-rapporten, hva er det som er galt med våre egne organer, f.eks. Kystverket? Nei, det er ingenting som er galt med det. Men det jeg har vist til hele tiden, er at helheten i prosjektet, helheten i KS2-rapporten, er det som er lagt til grunn. Derfor følger vi det rådet som ligger i KS2-rapporten.

Så blir det av Halleraker gjort et nummer av «den departementsbestilte Dovre-rapporten». Ja, den er nok sannsynligvis bestilt av departementet, men som varslet, og som redegjort for, skal prosjekter over 500 mill. kr kvalitetssikres, og jeg vil bli svært overrasket hvis det er representanter i Stortinget som mener at kvalitetssikring ikke skal gjennomføres.

Så var det også gjort en visitt til Lloyd's-rapporten. Jeg har fått gått gjennom den og har registrert det som er skrevet der, at det er teknisk mulig, og det er velprøvd teknologi. Ja, teknologiene hver for seg er velprøvede. Sammenstilt i dette prosjektet er det aldri gjort før – naturlig nok. Det er aldri gjennomført et sånt prosjekt noen gang på denne jordkloden.

Jeg blir stadig spurt om garantier. Den garantien jeg kan gi, og det som alle skal stole på, er at jeg og regjeringen har ett mål for øye: Det er sikkerheten til dem som skal gjennomføre prosjektet, sikkerheten til befolkningen på Vestlandet og sikkerheten til miljøet på vegne av nasjonen.

Presidenten: Representanten Jan-Henrik Fredriksen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [14:18:19]: Fremskrittspartiet har jo gjort nettopp det som statsråden sier, fra dag én, vi har faktisk forholdt oss til faglige vurderinger. Dessverre er det slik at regjeringen selv har sådd tvil om de faglige vurderingene.

Nei, Freddy de Ruiter, vi er ikke enige i denne sak. Dere ønsker en utsetting med utredning, vi ønsker faktisk å heve ubåten snarest. Hvis man ikke forstår forskjellen på å være handlekraftig og løse et problem og å utsette det, har representanten de Ruiter ikke fått med seg den store forskjellen på Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Hallgeir H. Langeland (SV) [14:19:11]: For meg, som er ein av dei som har følgd denne saka over tid, er engasjementet frå Framstegspartiet litt rart. Eg forstår jo at det er viktig å rakka ned på regjeringa, med ulik språkbruk, men eg hugsar kva ein var oppteken av tidlegare. Det var ikkje nødvendigvis hevinga, men det var kven som skulle heva. Det var eit firma på Kvinnherad, Eide Maritim, som var veldig viktig å få med i dette arbeidet. Det var ei veldig sterk fokusering på det for ein del år sidan. No har ein funne ei løysing, eit anerkjent, globalt firma, og så seier ein: Dei skal ha det, that's it. Då tenkjer eg, når eg høyrer på debatten her: No har ein altså funne ei sviktsikker løysing. Eg hugsar kva BP-sjefen sa da blow-outen kom i Mexicogolfen – det var problem med ein «sviktsikker» mekanisme. Sånn som opposisjonen, spesielt Framstegspartiet – det er litt meir sakleg, synest eg, frå dei andre – snakkar, har dei altså no funne ei løysing som er sviktsikker, og som gjer at dei snakkar om at det er ei føre-var-løysing. Ei føre-var-løysing har dei funne for kvikksølv. Ja, den var god! Ein kan jo sjå det på mange måtar, men dersom den føre-var-løysinga førte til at kvikksølvet spreidde seg ut over heile Fedje og ut i Norskehavet, var det ikkje noka god føre-var-løysing. Men ein har altså ein sviktsikker mekanisme med denne løysinga, sånn som ein debatterer det.

Eg må seia eg er litt forskrekka over den skråsikkerheita som opposisjonspartiet Framstegspartiet viser i denne saka, når eg hugsar ein annan, audmjuk inngang tidlegare. Då er det ikkje noko anna ein driv på med, enn å slå politisk mynt på regjeringa. Ein er ikkje oppteken av løysinga for kvikksølvet, som alle andre synest å vera opptekne av. Ein er altså berre oppteken av å få valt si løysing, for det trur ein folk flest vil ha. Kanskje, men eg trur faktisk ikkje folk flest vil ha ei løysing som kan gå gale, og som eit firma seier ein må sjå nærare på, for det er ikkje sviktsikkert. Så eg vil gjerne at talarane frå Framstegspartiet forklarar oss om dei har ei sviktsikker løysing, og forklarar oss kvifor ein går vekk frå alle dei norske aktørane som har meldt seg på banen med andre løysingar. Kvifor er det no berre denne løysinga som gjeld? Kvifor er det sånn at ein no har funne ei sviktsikker løysing, når ein ser kor sviktsikre ting kan vera i Mexicogolfen? Var det opp til Framstegspartiet, hadde ein jo òg bora i Lofoten og Vesterålen, med sviktsikre oljeplattformar.

I denne saka er det viktig å ta omsyn til lokalbefolkninga, til lokale fiskarar, til lokalmiljøet og til nasjonen, ved

å velja ei løysing som ein er sikker på verkar, og ikkje ei løysing som kan svikta.

Presidenten: Presidenten vil bare antyde, uten henvisning til verken siste taler eller kommende talere, at de fleste momenter nå vel begynner å være belyst – noen opptil flere ganger.

Arne Sortevik (FrP) [14:22:35]: La meg begynne med to ting som ikke er belyst. Det ene er en merknad fra regjeringspartiene som sår tvil om hvorvidt det er mulig å gjøre endringer i anbudsregler, i anbudskonkurranse, i kontrakt. Det har vi undersøkt. Konklusjonene vi har fått, gjør at vi overhodet ikke tviler på at det er fullt mulig. Det er fullt mulig å gjøre de avgrensninger og presiseringer som er gjort mellom Kystverket om Mammoet tidligere, og som de faktisk har fått kritikk for av fagstatsråden. Det er også fullt mulig å forhandle seg frem til en prisgaranti, så innvendingen fra regjeringspartiene om at anbudsreglementet setter grenser, mener vi er feil.

Kort til representanten Bratli, som mener at dette er et politisk spill. Vi minner kort om at Stortinget har både rett og plikt til å opplyse saker. Det gjør vi i denne saken. Vi gjorde det i denne saken i 2007, og det har vi også gjort nå. Vi har hatt en åpen høring i Stortinget. Vi har fått frem ny og viktig informasjon som trekker i tvil de sterke og bastante konklusjonene som er kommet i KS2-rapporten.

Så til slutt min oppsummering: Tvilen som videreføres her i dag, er i hovedsak basert på to ting. Det ene er at regjeringen skriftlig sier at den skal utrede konsept, og da er altså tildekking og delvis tildekking med som mulige konsept. Det skal utredes før man bestemmer seg for hvilket konsept og hvilken løsning man skal velge.

Så til det som overhodet ikke er kommentert, så vidt jeg har registrert – verken fra statsråden eller fra regjeringspartiene – altså trioens styring, risiko og kostnad. Hva er akseptabelt med tanke på styring, risiko og kostnad? Det ligger jo en enorm begrensning her. Uten at man presiserer hva som ligger i denne uttalelsen, er det en reservasjon som i ytterste konsekvens gjør at vi kommer tilbake til nullalternativet. Ingenting skjer – det koster ingenting. Man kan bare la skitten ligge. Det koster absolutt ingenting.

Men det jeg mener både lokalbefolkningen på Fedje, befolkningen på Vestlandet og de som er opptatt av Norges anseelse som fiskeri- og miljønasjon, har rett til å få en avklaring av, er regjeringens og statsrådets egen bruk av disse begrepene. Hva innebærer denne reservasjonen som ligger i saken, om at man må finne en løsning som er akseptabel med tanke på styring, risiko og kostnader?

Dette, sammen med det første punktet, nemlig at det er utredning som skal velge konsept og løsning – ikke regjeringen selv – er med på å skape forsterket usikkerhet om denne saken. Det er det opposisjonen beklager, og det er derfor man burde velge en annen vei, nemlig å gjennomføre en fullt ut brukbar, sikker, økonomisk hevingsløsning.

Torkil Åmland (FrP) [14:25:51]: Jeg må bare få kommentere litt av uttalelsene fra fiskeri- og kystministeren her i stad. Hun påsto at det var jeg som skapte usikkerhet i denne saken da jeg sa at dette kunne utvikle seg drama-

tisk på grunn av kvikksølv som ligger der. Men det var ikke jeg som påsto det – det var ikke meg selv jeg siterte. Jeg siterte fra Hordaland Arbeiderpartis resolusjon. Jeg kan gjøre det en gang til, for det som står der er veldig godt sagt:

«Kvikksølvlekkasjen frå lasta er nå regnet til om lag 3 kilo i året. Det er i seg selv urovekkende, og ingen kan heller garantere at ikke lekkasjen raskt kan auka dramatisk.»

Det er Hordaland Arbeiderpartis uttalelse. Jeg synes det er godt sagt, og det er altså statsrådets eget parti som sier det.

Så var det SVs Barstad, som sa at dette er en tikkende bombe. Det var også det jeg henviste til.

Når det gjelder å skape usikkerhet, synes jeg faktisk at fiskeri- og kystministeren klarte det utmerket godt selv da hun sto her i replikkrunnen og var veldig tydelig på at det finnes ingen tidsplan, det finnes ingen retningslinjer for hvordan dette skal gjøres. Det skal man komme tilbake til. Man kan ikke si at det blir gjort i 2011, man kan ikke si at det blir gjort i 2012 – ingen vet når dette blir gjort. Man sier at det skal gjøres, men ingen vet når det blir gjort. Den usikkerheten som finnes her, er det i tilfelle regjeringen selv som utmerket godt klarer å skape. Det trenger de ingen hjelp til fra opposisjonen.

Så er det noen som slår litt frampå om dette med miljøengasjementet til Fremskrittspartiet. Ja, vi er opptatt av miljøet. Men det vi er opptatt av, er handling. Denne regjeringen har utmerket seg med veldig høytstående retorikk, både i valgkamp og ellers, om alt man skal gjøre. Man skal redde verden, og det er litt sånn at jo lenger vekk man kommer fra Norge, jo mer skal man gjøre – mens det som er utenfor stuedøra, klarer man ikke å gjøre noe med. Vi er opptatt av handling og handlekraft i stedet for all denne retorikken. Jeg forstår at for regjeringspartiene er det en ny måte å tenke miljø på, men det kan være fornuftig kanskje å begynne å tenke på at det man sier, skal man også faktisk forsøke å gjøre. Det skaper tillit ute i befolkningen.

Presidenten: Øyvind Halleraker har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Halleraker (H) [14:28:00]: To små oppklaringer: Jo, dette er gjort før – til og med av dette selskapet som regjeringen og Kystverket har inngått forhandlinger med. Det hevet «Kursk».

Så trekker statsråden fram mitt resonnement knyttet til KS2-rapporten og departementets rolle og Dovre. Men hun unnlater å nevne mitt hovedpoeng, at Kystverket – som også er en etat under hennes departement – finner grunn til å forsvare seg overfor regjeringskonsulentene i et brev på 12 sider.

Jeg avslutter i alle fall for min del nå, og velger å gjøre det positivt. Jeg oppfatter at regjeringen gjør halvveis retrett – den er positiv – og jeg ser fram til at hevingen kommer i gang.

Magne Rommetveit (A) [14:29:04]: Det har kome fram noko uvisse rundt dette med nullalternativet, og eg må berre seia at eg er veldig for at me skal greia ut nullalternativet. Får ein greidd ut det, vil ein få veta kor gale det kan gå viss ein ikkje gjer noko.

Det er omtrent som viss eit politisk parti – lat oss ta f.eks. Framstegspartiet – fram mot valkampen skulle greia ut: Korleis skal me driva valkamp? Korleis blir valresultatet viss me gjer det sånn, korleis blir det viss me gjer det sånn? Så må ein ha eit nullalternativ. Korleis blir valresultatet for partiet vårt viss me ikkje gjer noko? Det er ikkje sikkert det var eit heilt godt eksempel, men ein kan jo tenkja på det.

Eg synest at mykje av essensen i dette ligg i at det no er omtrent 3 kg kvikksølv som lek ut kvart år. Me veit ikkje kor mykje meir det vert år etter år, men me veit at dersom noko skulle gå riktig gale i ein hevingsoperasjon og 67 000 kg skulle koma ut, då er det katastrofe både for folk og for kyst. Då er det ikkje berre Fedje, men det meste som kjem ut av lage. Derfor synest jo eg at det òg er miljømessig klokt å gjera dette endå meir grundig før ein set i gang. Oppe i dette synest eg òg at ein kan greia ut både null- og null pluss-alternativet – og kva det skal vera. Stemninga her er nokså klar på kva ein vil ha av effekt, men det er så ekstremt farleg det ein har med å gjera, at ein må ha størst mogleg garanti for at det går ordentleg føre seg.

Me har sagt i merknadene frå fleirtalspartia her i denne salen at me òg vil ha ein status, ei orientering, i samband med statsbudsjettet. Det er jo ikkje så lenge før det vert lagt fram, og ein får nok ikkje ei full oppskrift og full framdrift og fast dato, som mange etterlyser. Men det er eit punkt, og ein har grep på det, og dette er ei sak som me kjem til å følgja veldig nøye framover.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 3564)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget vil da votere over sakene nr. 1–3 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2010 blir det gjort følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
582	61	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg Rentekompensasjon kirkebygg, kan overføres, nedsettes med ..... fra kr 69 100 000 til kr 61 400 000	7 700 000

II

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 500 mill. kroner over kap. 582 post 61 Rentekompensasjon – kirkebygg.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykkjer i deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av EU-program-

Kap.	Post	Formål	Kroner
1062	21	Kystverket: Spesielle driftsutgifter, nedsettes med ..... fra kr 740 700 000 kroner til kr 120 700 000»	620 000 000

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget ber Regjeringen slutføre forhandlingene med Mammoet Salvage slik at heving av U-864 og fjerning av kvikksølvet om bord kan gjennomføres i henhold til utlyst og gjennomført anbudsrunder. Stortinget legger til grunn at prosjektet gjennomføres sommeren 2011.

Presidenten: Venstre har opplyst at de støtter innstillingen.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 49 stemmer for komiteens innstilling og 49 stemmer for forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

(Voteringsutskrift kl. 14.40.39)

Flere (fra salen): Kan ikke presidenten benytte dobbeltstemmen?

Presidenten: Hadde det vært så vel, men visepresidenter er ikke dertil bemyndiget. Presidenten vil spørre om det er noen som ...

Bård Hoksrud (FrP) (fra salen): Jeg tror det må være en feil, og tror vi må ta voteringen en gang til.

Presidenten: Det var i grunnen det presidenten ventet å høre.

Vi tar voteringen en gang til. Presidenten vil gjøre opp-

met om samverknadsløysingar for europeisk offentleg forvaltning – ISA (2010–2015).

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3²

Presidenten: Under debatten har representanten Magne Rommetveit satt frem et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

merksom på at innstillingen her altså er opposisjonens forslag, og forslaget er fra regjeringens partiene.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 49 stemmer for komiteens innstilling og 48 stemmer for forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

(Voteringsutskrift kl. 14.41.33)

Per Rune Henriksen (A) (fra salen): Det må ha skjedd en feil under voteringen. Jeg vil be om at det blir tatt en ny votering.

Presidenten: Vi begynner å nærme oss en grense nå, men når innpiskere ber om ny votering, teller det selvfølgelig ekstra sterkt. Det er viktig at voteringsresultatet er representativt for dem som er i salen.

Jeg gjentar at innstillingen i denne saken er fra opposisjonen, og støttes av Venstre, som ikke sitter i komiteen, og at forslaget er fra regjeringens partiene.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble innstillingen bifalt med 49 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.43.03)

(Applaus fra salen)

² Saken ble tatt opp til ny votering tirsdag den 1. juni 2010, se under sak nr. 8, Referat, voteringsutskrift kl. 12.37.28.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at applausen må forbeholdes andre fora.

Sak nr. 4 [14:43:27]

Referat

1. (380) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) (Lovvedtak 38 (2009–2010))
– er sanksjonert under 28. mai 2010.
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (381) Endringer i folketrygdloven (medlemskap i folketrygden under fengselsopphold mv.) (Prop. 135 L (2009–2010))
3. (382) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Vigdis Giltun, Laila Marie Reiertsen om lov om endring i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) (Opphør av arbeidsforhold grunnet alder) (Dokument 8:142 L (2009–2010))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes arbeids- og sosialkomiteen.
4. (383) Endringer i forsikringsvirksomhetsloven (skadeforsikring) (Prop. 134 L (2009–2010))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
5. (384) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Kjønaas Kjos, Morten Stordalen og Jon Jæger Gåsvatn om tiltak for å forhindre unge i å utvikle rusavhengighet (Dokument 8:138 S (2009–2010))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
6. (385) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen og Åse Michaelsen om umiddelbar flytting av utenlandske kriminelle fra Halden fengsel (Dokument 8:139 S (2009–2010))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
7. (386) Jordbruksoppjøret 2010 – endringer i statsbudsjettet for 2010 m.m. (Prop. 133 S (2009–2010))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
8. (387) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide, Øyvind Håbrekke og Hans Olav Syversen om rammevilkårene for ideelle aktører som driver helse-, omsorgs- og barneverntjenester (Dokument 8:136 S (2009–2010))
Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for familie- og kulturkomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
9. (388) Samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Samarbeidsrådet for de arabiske statene i Gulfen (GCC) og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Kongeriket Norge og Samarbeidsrådet for de arabiske statene i Gulfen (GCC), begge av 22. juni 2009 (Prop. 132 S (2009–2010))
Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
10. (389) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund og Jan Arild Ellingsen om krav til antikorrupsjon og åpenhet i bistanden (Dokument 8:140 S (2009–2010))
11. (390) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund og Jan Arild Ellingsen om norsk budsjettstrategi for bistand til FN (Dokument 8:141 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 10 og 11 sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Møtet hevet kl. 14.44.
